

تاریخ آزمون

۱۴۰۳/۰۲/۱۴

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه یازدهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۱۰ دقیقه	تعداد سؤالات: ۱۰۵

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایش علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

تعداد سؤالات	مدت پاسخگویی (دقیقه)	شماره سؤالات	شماره سؤالات	عنوان	تعداد سؤالات
۱۵	۲۰ دقیقه	۱	۱۵	ریاضیات	۱۵
۲۵	۲۰ دقیقه	۱۶	۲۰	علوم و فنون ادبی	۲۰
۵۰	۱۵ دقیقه	۳۶	۱۵	عربی	۱۵
۶۰	۱۰ دقیقه	۵۱	۱۰	تاریخ	۱۰
۷۰	۱۰ دقیقه	۶۱	۱۰	جغرافیا	۱۰
۸۰	۱۰ دقیقه	۷۱	۱۰	جامعه‌شناسی	۱۰
۹۵	۱۵ دقیقه	۸۱	۱۵	فلسفه	۱۵
۱۰۵	۱۰ دقیقه	۹۶	۱۰	روانشناسی	۱۰

۱- کدام گزینه در مورد شاخص خط فقر درست است؟

- (۱) خط فقر برابر با نصف مجموع میانگین و نصف میانه است.
- (۲) کمینه درآمدی است که برای زندگی یک خانواده در یک ماه مورد نیاز است.
- (۳) خط فقر بین‌المللی توسط بانک جهانی، ۱/۲۵ دلار آمریکا برای هر نفر در روز تعیین شده است.
- (۴) متوسط درآمدی است که برای زندگی یک خانواده در یک ماه مورد نیاز است.

۲- در مورد شاخص بهای کالا و خدمات کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شاخص بهای کالا و خدمات، متوسط مبلغ پرداخت‌شده از سوی مصرف‌کنندگان برای مجموعه‌ای از تعداد زیادی کالا و خدمت در طول یک سال است.
- (۲) اگر واحد قیمت‌ها از تومان به دلار تغییر کند، شاخص بهای کالا و خدمات تغییر می‌کند.
- (۳) شاخص بهای کالا و خدمات، تحولات قیمت را بر مبنای یک سال پایه نشان می‌دهد.
- (۴) تفاضل شاخص بهای کالا و خدمات در سال موردنظر و شاخص بهای کالا و خدمات در سال پایه برابر با نرخ تورم است.

۳- کدام گزینه، در مورد شاخص پایه آموزش نادرست است؟

- (۱) از محدودیت‌های این شاخص این است که استفاده از این شاخص آسان است.
- (۲) منظور از کلمات «دشوار» کلمات دوهجایی بدون در نظر گرفتن اسامی و کلمات آسان است.
- (۳) این شاخص بر اساس یک آمار از یک متغیر تعریف شده است.
- (۴) این شاخص عددی از ۱ تا ۱۲ است.

۴- جدول زیر، وضعیت درآمدی و تعداد اعضای چند خانوار از یک جامعه را نشان می‌دهد. اگر میانگین درآمدها در این جامعه ۵ میلیون تومان

باشد، چند نفر در این نمونه زیر خط فقر هستند؟

۵	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱
۳	۹,۰۰۰,۰۰۰	۲
۲	۸,۸۰۰,۰۰۰	۳
۲	۶,۰۰۰,۰۰۰	۴
۱	۵,۲۰۰,۰۰۰	۵

- ۱۰ (۱)
- ۶ (۲)
- ۵ (۳)
- ۱ (۴)

۵- جدول زیر مربوط به وضعیت درآمد و تعداد خانوارهایی می‌باشد که سرپرست آن‌ها در یک کارخانه مشغول به کار هستند. خط فقر برابر ۷

میلیون تومان می‌باشد. مقدار یارانه پرداختی این کارخانه کدام است؟ (راهنمایی: یارانه مبلغی است که به یک فرد داده می‌شود تا خانوار او

زیر خط فقر نباشند.)

۲	۱۵	۱
۴	۲۰	۲
۲	۱۲	۳
۱	۱۰	۴
۲	۱۴	۵

- ۱۰ (۱)
- ۸ (۲)
- ۶ (۳)
- ۱۲ (۴)

۶- شاخص بهای کالا و خدمات برای یک سبد هزینه خانواری شامل دو کالای نان و گوشت برابر ۱۸۰ است. مقادیر مصرفی نان و گوشت به ترتیب

۲۰۰۰ قرص و ۷۰ کیلوگرم را به طور ثابت در نظر بگیرید. در سال جاری هزینه هر قرص نان ۴۰۰۰ تومان و هزینه هر کیلوگرم گوشت ۴۰۰ هزار

تومان است. اگر در سال پایه هزینه هر کیلوگرم گوشت ۲۰۰ هزار تومان بوده باشد، هزینه هر قرص نان در سال پایه چند تومان است؟

۳۷۵۰ (۴)

۳۶۰۰ (۳)

۳۲۰۰ (۲)

۳۰۰۰ (۱)

۷- با توجه به اطلاعات جدول زیر، اگر نرخ بیکاری ۱۲ درصد باشد، مقدار k کدام است؟

۱	فعال	۱۸۰,۰۰۰
۲	جویای کار	۱۹,۰۰۰
۳	موقتاً بیکار	k
۴	منتظر شروع کار از تاریخ مشخص	۱۶۰۰

- (۱) ۳۰۰۰
- (۲) ۲۰۰۰
- (۳) ۱۰۰۰
- (۴) ۵۰۰

۸- آقای کیانی ۳۹ سال سن، ۹۰ کیلوگرم وزن و ۱۷۰ سانتی متر قد دارد. آقای کیانی تقریباً چند کیلوگرم از وزن خود کم کند تا نمتاب مناسب داشته باشد؟ (نمتاب مناسب یک شخص ۳۹ ساله برابر با ۲۴ می باشد.)

- (۱) ۱۵
- (۲) ۲۰
- (۳) ۲۵
- (۴) ۳۰

۹- چند صفحه از کتابی به عنوان نمونه دارای ۱۴۰ جمله تشکیل شده از ۲۱۰۰ کلمه، شامل ۲۱۰ کلمه دشوار می باشد. شاخص پایه آموزش کدام است؟

- (۱) ۸
- (۲) ۹
- (۳) ۱۰
- (۴) ۱۱

۱۰- در جدول زیر، قیمت فروش یک کالا در ابتدای هر ماه در یک سال مشخص شده است. در ابتدای کدام ماه بیشترین درصد افزایش قیمت رخ داده است؟

۱۰۰۰	۱۰۵۰	۱۲۶۰	۱۳۸۶	۱۵۲۵	۱۶۰۰	۱۶۴۸	۱۹۶۲	۲۱۵۸	۲۲۶۶	۲۳۱۱	۲۷۵۰
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

- (۱) خرداد
- (۲) مرداد
- (۳) آبان
- (۴) اسفند

۱۱- چه تعداد از داده های زیر سری زمانی می باشد؟

الف) تعداد گل زده شده در یک لیگ فوتبال در پایان هر روز

ب) مقدار سود روزشمار یک حساب بانکی

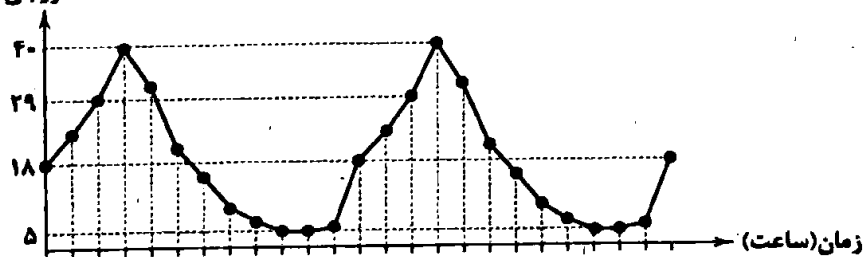
ج) حجم بنزین فروخته شده در یک پمپ بنزین

د) تعداد دانشجویان فارغ التحصیل شده از دانشگاه تهران در رشته وکالت از ابتدای تأسیس

- (۱) ۴
- (۲) ۳
- (۳) ۲
- (۴) ۱

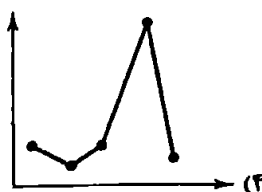
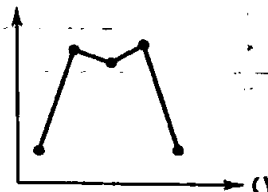
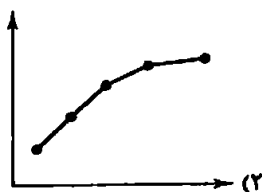
۱۲- تعداد پروازهای خروجی از یک فرودگاه از ابتدای ماه مارس در نمودار زیر هر دو ساعت یک بار ثبت شده است. تعداد پروازهای خروجی از فرودگاه در ساعت ۶ صبح روز ۴ مارس کدام است؟

تعداد پروازهای خروجی

- (۱) ۴۰
- (۲) ۲۹
- (۳) ۱۸
- (۴) ۵

۱۳- کدام گزینه می تواند امکان بهتری برای درون یابی و برون یابی نسبت به سایرین ایجاد کند؟

۱۴- جدول زیر، مقدار تولید فولاد برحسب تن را نشان می‌دهد. اگر ساعت ۱۰، ۲۰/۵ تن فولاد به فروش رسیده باشد، خطای درون‌یابی در این لحظه چقدر است؟

	۳	۵	۷	۹	۱۱	۱۳
	۳۳/۵	۳۶/۵	۳۸	۴۰	۴۲	۴۴

۱/۰۵ (۴)

۰/۲۵ (۳)

۰/۵ (۲)

۱ (۱)

۱۵- جدول زیر، دقایق حضور در زمین بازی یک بازیکن فوتبال را نشان می‌دهد. اگر روند حضور در زمین این بازیکن به همین صورت تا آخر لیگ ادامه داشته باشد، در هفته هفتم چند دقیقه در زمین بازی حضور خواهد داشت؟

	۱	۲	۳	۴	۵
	۹۳	۹۵	۹۲	۹۶	۸۹

۸۵ (۴)

۸۶ (۳)

۸۸ (۲)

۸۹ (۱)

علوم و فنون ادبی

۱۶- کدام گزینه از تکرار چهار پارهٔ رکن «مفاعیلن» ساخته شده است؟

- (۱) مگر تو روی بیوشی و فتنه بازنشانی
 (۲) یکی را نعیمی، یکی را جحیمی
 (۳) اگر پیشم نشینی دل نشانی
 (۴) اگر عاقل بود داند که مجنون صبر نتواند
- که من قنار ندارم که دیده از تو بیوشم
 یکی را نشیبی، یکی را فرازی
 وگر غایب شوی در دل نشان هست
 شتر جایی بخواباند که لیلی را بود منزل

۱۷- در کدام گزینه به ترتیب به ارکان (وزن و آهه) معادل واژه‌های «بی‌قراری - خیابان - بیگانه - بی‌همگان» اشاره شده است؟

- (۱) فاعلات - فعولن - مفعول - مفاعیلن
 (۲) فاعلاتن - مفاعیلن - مفعولن - مفاعیلن
 (۳) فاعلاتن - مفعولن - مفعول - مفاعلن
 (۴) فاعلات - مفاعیلن - مفعولن - مفاعلن

۱۸- در میان نمونه‌های زیر وزن چند مورد متناسب با ترکیب دو رکن «مستفعل مفعولن» است؟

«ای همه خوبی غم تو - ایات غزل‌هایم - از موج چه می‌گویی - خندید به چشمانم - افسوس که می‌بینم - دلدادۀ او بودی - از درد تو می‌سوزم - می‌خواستم بمانی»

- (۱) پنج (۲) شش (۳) هفت (۴) هشت

۱۹- تقطیع هجایی بیت «گر همه مرغی زنند سخت‌کمانان به تیر / حیف بود بلبلی کاین همه داستان اوست» در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟

- (۱) -UU- / -UU- / -UU- / -UU-
 (۲) -U / -UU- / -UU- / -UU-
 (۳) -U-U / -UU- / -U-U / -UU-
 (۴) -U- / -UU- / -U- / -UU-

۲۰- کدام مصراع با مصراع «ای که به هنگام درد راحت جانی مرا» هم‌وزن است؟

- (۱) جمع تو دیدم پس از این هیچ پریشان نشوم
 (۲) آن‌که زبان می‌رسد از وی به خلق
 (۳) دود برآمد ز دل سوخته شد کاه من
 (۴) روز گلستان و نوبهار چه خسی
- گفتم که بیت، گفت لبم آب حیات
 بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است
 گفتم که لبم آب حیات
 بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است
 یارم چو قدح به دست گیرد
 از زانک گهر داری دریای دو چشمم بین
 اسرار همه پاکان آن جا شفقی مانده‌ست
 هم‌وزن است؟
 گفتم دهنمت، گفت زهی حبّ نبات
 وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است
 بازار بتان شکست گیرد
 و سنگ محک داری اندر رخ من بین زر

۲۲- در کدام گزینه به تقطیع هجایی مصراع «از خویش بریدم من بیگانه شدم با خود» اشاره شده است؟

- (۱) -U / -U- / -U- / -U-
 (۲) -U / U- / -U- / -U-
 (۳) -U / -U- / -U- / -U-
 (۴) -U- / -U- / -U- / -U-

۲۳- وزن کدام بیت «همسان دولغتی» است؟

- (۱) اگر کساری گنسی مژدی ستانی
 (۲) مرزجان دلم را که این مرغ وحشی
 (۳) روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد
 (۴) هر طرفی ام بگو هر چه بخواهی بگو

۲۴- در کدام گزینه کنایه‌ای با مفهوم «همراه بودن» به کار رفته است؟

- (۱) در وادی محبت دانسی چه کار کردم
 (۲) هست خاموشی به دانا هم‌عنان
 (۳) دل درد و بلای عشقش المزون خواهد
 (۴) از آثار عشقش نباشد عجب

۲۵- «تعبیر کنایی» مورد اشاره در کدام گزینه نادرست معنی شده است؟

- (۱) ای تن گرفته پای دل وی دل گرفته دامنیت
 (۲) تیر جفاست گشاد راه سرشکم
 (۳) میزبانی نکند چرخ سیاه‌کاسه
 (۴) آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند
- دامن ز دل اندر مکش تا تن رسد بر نام دل: متوسل شدن
 تیغ فراقست دریند پسرده رازم: آشکار کردن
 منشین بیهده بر سفره الوانش: بخیل
 آیا بود که گوشه چشمی به ما کنند؟: بی توجهی کردن

۲۶- تعبیر کنایی مورد اشاره در چند بیت نادرست معنی شده است؟

- (الف) ای که به تشویش ما دست برآورده‌ای / تیغ چرا می‌کشی؟ ما سپر انداختیم: اقدام کردن
 (ب) چون مرا دید که بگداختم از آتش مهر / هم‌چو ماه نوام انگشت‌نما کرد و برفت: رسوا شدن
 (ج) دل ربودی و قصد جان کردی / رسم و آیین تو ز بر دارم: شیفته و عاشق کردن
 (د) بازم بخوان به لطف و به نازم ز در مران / هر چند گل نیاز ندارد به عندلیب: طرد کردن
- ها در هر طرف ز خیل حوادث کمین گهی است / زان رو عنان‌گسسته دواند سوار عمر: شتابان و بی اختیار بودن
- ۵ (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴)

۲۷- در کدام گزینه، همه آرایه‌های «کنایه، تشبیه و استعاره» وجود دارد؟

- (۱) به زنجیر تعلق گر چه محکم بسته‌ام خود را
 (۲) به مستی می‌توان بر خود گوارا کرد هستی را
 (۳) ز بیکاری، نه مرد آخرت نه مرد دنیا
 (۴) به صد زنجیر اگر بندند اعضای مرا «صائب»

۲۸- در کدام گزینه «استعاره با ذکر مشبه» وجود ندارد؟

- (۱) چه خواهی از سر من ای سیاهی شب هجران
 (۲) اشکم دود به دامن و چون شمع صبحدم
 (۳) تو آبی و من آتش، وصل تو نمی‌خواهم
 (۴) چون باد نوبهاری چنگی زند به موبت

۲۹- آرایه درج شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) پیمان‌ام ز رعشه پیری به خاک ریخت
 (۲) بی آسیا ز دانه چه لذت برد کسی؟
 (۳) شد مهربان سپهر به من آخر حیات
 (۴) باران فیض قسمت یاران رفته شد
- بعد از هزار دور که نوبت به من رسید: مجاز
 دندان نمانده بود چو نعمت به من رسید: تشبیه
 در وقت صبح، خواب فراغت به من رسید: استعاره
 بادم به دست مانند چو قسمت به من رسید: کنایه

- ۳۰- در همه بیت‌ها هر دو آرایه «تشبیه» و «استعاره با ذکر مشبّه‌به» وجود دارد به جز .....
- ۱) ز پرده گر به در آید نگار پرده‌نشینم
 ۲) غزال من تو به افسون فسانه در همه شهر
 ۳) تو غنچه بودی و من عندلیب باغ تو بودم
 ۴) سرم ای ماه به دامان نسوازش بگذار
- ۳۱- کدام گزینه با بیت «هان ای دل عبرت‌بین، از دیده عبرت‌کن هان / ایوان مداین را، آیینۀ عبرت‌دان» ارتباط مفهومی ندارد؟
- ۱) آیینۀ مکذّر عبرت‌نمای خاک
 ۲) میند و گر تو ببندی خدای بگشاید
 ۳) برو ز مردن امثال خویش عبرت‌گیر
 ۴) تن به دوزخ برد امسال آن‌که گردن بود پار
- ۳۲- کدام گزینه با بیت «ای صاحب کرامت شکرانه سلامت / روزی تفقدی کن درویش بی‌نوا را» تناسب معنایی کم‌تری دارد؟
- ۱) چه خود را قوی‌حال بینی و خوش
 ۲) هر که فریادرس روز مصیبت خواهد
 ۳) چو گل‌گر خرده‌ای داری، خدا را صرف عشرت کن
 ۴) ره نیک‌مردان آزاده گیر
- ۳۳- کدام گزینه با بیت «سلسله موی دوست حلقه دام بلاست / هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست» تناسب معنایی بیشتری دارد؟
- ۱) من چه در پای تو ریزم که پسند تو بود؟
 ۲) هر که در این بزم مقرب‌تر است
 ۳) تو را در بوستان باید که پیش سرو بنشین
 ۴) عاقبت بینی که کارش در هوا گردد بلند
- ۳۴- همه گزینه‌ها با بیت زیر قرابت مفهومی دارند، به جز .....
- «ای دفتر حسن تو را فهرست، خط و خال‌ها
 ۱) با همه کثرت، شماری غیر وحدت باطل است
 ۲) به این کثرت‌نمایی غافل از وحدت مشو «بیدل»
 ۳) آشنای وحدت از تشویش کثرت ایمن است
 ۴) مقیم وحدت هر چند منزل در وطن دارم
- ۳۵- بیت «با عقل گشتم هم‌سفر یک‌کوچه راه از بی‌کسی / شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال‌ها» با کدام بیت مفهوم مشترک دارد؟
- ۱) رای تو جفت تیر شد، چون مهر عالم‌گیر شد
 ۲) شراب عشق می‌سازد تو را از سرکار آگه
 ۳) تو را به قید چه حاجت که صید وحشی را
 ۴) چون متاع دو جهان را به خرد سنجیدم

■ عین الأنسب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (۳۳ - ۳۶):

۳۶- (... أنزل من السماء ماء فتصبح الأرض مخضرة).

۱) «از آسمان آب نازل شد و زمین سرسبز گشت.»

۲) «از آسمان آبی فرو فرستاده شد پس زمین سرسبز گشت.»

۳) «از آسمان آبی را نازل کرد پس زمین سرسبز می‌گردد.»

۴) «از آسمان آبی را فرو فرستاد که زمین را سرسبز می‌گرداند.»

۳۷- «إِنَّ الْعَوَّاقُ قَدْ يَكُونُ عَاجِزاً عَنِ الْمَشْيِ أَوْ التَّكَلُّمِ لَكِنَّهُ لَيْسَ عَاجِزاً عَنِ التَّقَدُّمِ وَ نِيلِ أَهْدَافِهِ»:

- (۱) معلول اگرچه قادر به راه رفتن یا سخن گفتن نباشد، اما ناتوان از رسیدن به پیشرفت و اهدافش نیست.
- (۲) معلول شاید قادر به راه رفتن یا صحبت کردن نباشد، اما از رسیدن به اهدافش و پیشرفت ناتوان نیست.
- (۳) معلول که از راه رفتن و صحبت کردن ناتوان است، در پیشرفت و رسیدن به اهداف خود ناتوان نیست.
- (۴) معلول ممکن است ناتوان از راه رفتن یا سخن گفتن باشد، اما ناتوان از پیشرفت و رسیدن به اهدافش نیست.

۳۸- «لَنْ تَكُونَ الْمَشَاكِلُ قَادِرَةً عَلَى هَزِيمَةِ أَحَدٍ يَتَوَكَّلُ عَلَى اللَّهِ وَ يَعْتَمِدُ عَلَى قُدْرَاتِهِ»:

- (۱) مشکلات قادر نیست به شکست دادن کسی که بر خداوند توکل کرده و بر توانایی خود تکیه دارد.
- (۲) سختی‌ها قادر نیست انسانی را شکست دهند که بر خداوند توکل دارد و بر توانمندی‌های خود تکیه می‌کند.
- (۳) سختی‌ها قادر نخواهد بود بر شکست دادن کسی که توکلش بر خداوند است و به توانایی‌های خود ایمان دارد.
- (۴) مشکلات قادر نخواهد بود کسی را شکست دهند که بر خداوند توکل می‌کند و بر توانایی‌های خود تکیه دارد.

۳۹- «مَنْ خَصَالَ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهُمْ يَفْكَوْنَ الْأَسْرَى وَ يُطْعَمُونَ الْجَوْعَى وَ لَنْ يَرُدُّوا أَحَدًا مِنْ عِنْدِهِمْ خَائِبًا»:

- (۱) از ویژگی‌های مؤمنان آن است که اقدام به آزادی اسیران می‌کنند و به گرسنگان غذا می‌دهند و کسی از نزدشان ناامید برنمی‌گردد.
- (۲) از صفات مؤمنین این است که ایشان اسیران را آزاد و گرسنه‌ها را سیر می‌کنند و احدی را از پیش خود ناامید برنمی‌گردانند.
- (۳) مؤمنان صفاتی دارند، از جمله این‌که اسیران را آزاد می‌کنند و به گرسنه‌ها طعام می‌دهند و احدی از پیششان ناامید برنخواهد گشت.
- (۴) از ویژگی‌های مؤمنین این است که اسیران را آزاد می‌کنند و به گرسنگان خوراک می‌دهند و احدی را از پیش خود نومید برنخواهند گرداند.

۴۰- «تَكَلَّمْ مَعَ زَمَلَتِكَ لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمْكِنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجِحُوا فِي بَرَامِجِهِمُ الدِّرَاسِيَّةِ»:

- (۱) با همکلاسی‌هایت حرف بزن تا بدانند چگونه در برنامه‌های درسی خود موفق شوند.
- (۲) با همکلاسی‌هایت صحبت کن تا بدانی چگونه توانستند در برنامه درسی‌شان موفق شوند.
- (۳) با همکلاسی‌هایت صحبت کن تا بدانند چگونه می‌توانند در برنامه‌های تحصیلی‌شان موفق شوند.
- (۴) با همکلاسی‌هایت حرف بزن چه باید بدانند چگونه می‌شود در برنامه‌های تحصیلی‌شان موفق گردند.

۴۱- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) «هذا درس بسيط و ليس بحاجة إلى توضيح المدرس»: این درس آسان بود و نیازی به توضیح استاد نداشت.
- (۲) «إِنَّ الْأُسْتَاذَ آذَرَ يَزِيدِي مِنْ أَشْهَرِ الْكُتُبِ لِقِصَصِ الْأَطْفَالِ»: استاد آذریزدی از مشهورترین نویسندگان داستان‌های کودکان است.
- (۳) «إِنَّ الْمَشَاكِلَ الَّتِي تُؤَاجِهُكَ فِي الْحَيَاةِ تَجْعَلُكَ أَقْوَى»: مشکلاتی که با آن مواجه می‌شوی، تو را در زندگی قوی می‌کند.
- (۴) «لَا تَقْطُطُوا أَبَدًا إِذَا فَشَلْتُمْ فَالْفِشْلُ جَسْرٌ لِلنَّجَاحِ»: هرگز ناراحت نشوید اگر دچار شکست شدید، زیرا شکست پل پیروزی است.

۴۲- عَيْنُ الْخَطَا عَنْ تَرْجُمَةِ «كَانَ»:

- (۱) «لم يكن عنده مَالٌ كافٍ لِيَفْكَأَ بِهِ الْأَسْرَى»: مالی کافی نداشت تا با آن اسیر را آزاد کند.
- (۲) «كَانَ نَبِيَّنَا (ص) أَسْوَةً حَسَنَةً لِلْعَالَمِينَ»: پیغمبر ما (ص) الگویی نیک برای دانشمندان بود.
- (۳) «كَانَتْ تَرْسُمُ لُوحَاتٍ جَمِيلَةً مَعَ أَنَّهُمَا كَانَتْ مَعْقُوفَةً»: باوجود آن‌که معلول بود، تابلوهای زیبایی را می‌کشید.
- (۴) «كَانَتْ لَنَا جَدَّةٌ تَحْكِي لَنَا قِصَصًا نَافِعَةً»: مادربزرگی داشتیم که برایمان داستان‌هایی سودمند تعریف می‌کرد.

۴۳- «أَيَا نَدَانَسْتِي كَمَا خَدَّوْنِي تَوْبَةً رَأَى مِنْ بِنْدِ الْكَافِرِ»:

- (۱) «هل لم تعلم أن الله يقبل التوبة عن العباد؟» (۱)
- (۲) «أما علمت أن الله هو الذي يقبل توبة عباده؟» (۲)
- (۳) «ألا تعلم أن الله يقبل التوبة عن عباده؟» (۳)
- (۴) «ألم تعلم أن الله يقبل التوبة عن عباده؟» (۴)

■ عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۴۴ و ۴۵):

۴۴- «لَا تُظْلِمُ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ وَ أَحْسِنَ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسِنَ إِلَيْكَ»:

- (۱) تُظْلِمُ: مضارع - للمخاطب - مجزء ثلاثي - متعد / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- (۲) تُحِبُّ: فعل مضارع - مزيد ثلاثي من باب إفعال - لازم / فعل و الجملة فعلية و لا للنهي
- (۳) تُظْلِمُ: للمفرد المذكر المخاطب - مجزء ثلاثي (مصدره: ظلم) - مجهول / فعل و الجملة فعلية
- (۴) أَحْسِنُ: فعل أمر - للمخاطب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد / فعل و مع فاعله جملة فعلية

۴۵- «نُظِّفَ الطَّلَابَ مَدْرَسَتَهُمْ فَصَارَتْ الْمَدْرَسَةُ نَظِيفَةً»:

- (۱) الطَّلَابُ: اسم - جمع تكسیر أو مكسر - اسم فاعل من مجزء ثلاثي / قاعل و مرفوع بالضمة
- (۲) مَدْرَسَةٌ: مفرد مؤنث - اسم مكان على وزن مفعلة / مفعول و منصوب و علامة نصبه الفتحة
- (۳) الْمَدْرَسَةُ: اسم - جمعه: المدارس - معرف بأل - معرب / اسم الفعل الناقص «صارت» و منصوب
- (۴) نَظِيفَةٌ: اسم - مفرد مؤنث - نكرة - معرب / خبر للفعل الناقص «صارت» و منصوب بالفتحة

■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (٥٠ - ٤٦):

٤٦- عین الخطأ في ضبط حركات المفردات:

(١) مَعَ قُدُومِ الرِّبْعِ تُصْبِحُ الأَرْضُ مُخْضِرَةً

(٢) إِنَّ الظُّمَاءَ وَ الضَّالِّحِينَ أَسْوَأُ لِلنَّاسِ

٤٧- عین الصحيح:

(١) أصبحت الطفلة أعجوبة عصرها جمعه: عجائب

(٢) ذهبت مع الأسرى إلى بلادها: مفرده: الأسرة

٤٨- «المؤمن قليل الكلام كثير العمل»: عین الأنسب لمفهوم العبارة:

(١) علم كز اعمال نشانیش نیست / کالبدی دارد و جانیش نیست.

(٢) سعدیا گرچه سخندان و مصالح گوئی / به عمل کار برآید به سخندانی نیست.

(٣) بی کمالی های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی مغز چون لب واکند رسوا شود.

(٤) اگرچه پیش خردمند خاموشی ادب است / به وقت مصلحت آن به که در سخن کوشی.

٤٩- عین «کان» یختلف في المعنى:

(١) کان جَدِّي بطلاً رياضياً أيام شبابه

(٢) کان الجنود متعبين بعد الرجوع من المعركة

٥٠- «قد أصبح ..... في العالم بسبب أعمالهم الرائعة»: عین الصحيح للفراغات:

(١) بعض - المعوقين - مشهورين

(٢) بعض - المعوقون - مشهورين

(٣) بعض - المعوقون - مشهورون

(٤) بعض - المعوقين - مشهورون

تاریخ

٥١- در دوره ایلخانان، به دنبال کوشش های علمی و فرهنگی ..... تشیع در ایران گسترش یافت: او .....

(١) خواجه نصیرالدین توسی - در زمان غازان، تلاش های زیادی برای انجام اصلاحات در عرصه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام داد.

(٢) خواجه نصیرالدین توسی - بسیاری از دانشمندان متواری در برابر هجوم مغولان را به ایران بازگرداند.

(٣) امیر علیشیر نوایی - به زبان فارسی نیز توجه جدی داشت و شاعران را همه گونه پشتیبانی می کرد.

(٤) امیر علیشیر نوایی - مورخ و وزیر دربار سلطان حسین بایقرا بود.

٥٢- با توجه به رابطه «علت ← معلول»، کدام گزینه درباره ویژگی های هنر و معماری عصر مغول و تیموری نادرست است؟

(١) پیوند تجارب و سنت های هنری و هنرمندان سرزمین های فتح شده ← شکوفایی هنر در دوران ایلخانان و تیموریان

(٢) وجود ثروت هنگفت، کتابخانه های بزرگ و هنرمندان نامدار ← تبدیل شهر هرات به کانون بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام

(٣) پیشرفت فنون و شیوه های معماری در عصر ایلخانی و تیموری ← توسعه دانش و خلاقیت معماران زبردست ایرانی

(٤) رونق فرهنگ و هنر ← پیدایش مراکز بزرگ فرهنگی و هنری در شهرهای مختلف

٥٣- کدام گزینه درباره پیامدهای لشکرکشی سلطان سلیم عثمانی و نبرد چالدران نادرست است؟

(١) انضمام عراق و عتبات عالیات به قلمرو عثمانی

(٢) اشغال پایتخت صفویان توسط عثمانی ها

(٣) شکست سپاه شاه اسماعیل صفوی در برابر عثمانی ها

(٤) قتل عام شیعیان و مریدان طریقت صفوی در آسیای صغیر

٥٤- با توجه به وضعیت تعلیم و تربیت و مراکز آموزشی در عصر صفوی، درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) برخلاف حکمت و فلسفه، علوم تجربی و ریاضیات در ایران رو به افول نهاد.

(ب) تاریخ نگاری گرچه به طور کلی نسبت به دوره مغول و تیموری دچار افول شد اما در سه حوزه تکنوگاری، تاریخ عمومی و تاریخ محلی ادامه یافت.

(ج) مدارس در عصر صفوی، مرکزی برای آموزش معارف دینی و دیگر علوم بود و اغلب مدارس دارای موقوفاتی بودند که درآمد آن صرف مخارج این گونه مدارس می شد.

(١) ص - غ - ص

(٢) غ - ص - غ

(٣) ص - ص - ص

(٤) غ - غ - ص

۵۵- چه تعداد از عبارات‌های زیر دربارهٔ تحولات و رویدادهای زمان پادشاهی دومین فرمانروای صفوی درست است؟
«تحکیم و تثبیت پایه‌های حکومت صفوی - شکست ازبکان - کتابت و تصویرگری شاهنامه - تبدیل اراضی وسیع به املاک خاصه - پایه‌گذاری مکتب هنری قزوین»

۲ (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴)

۵۶- کتاب کدام‌یک از مورخان زیر از جمله منابع دست اول در شناخت و مطالعهٔ عصر اقتدار و شکوفایی سلسلهٔ صفوی به شمار می‌رود؟

(۱) حسن بیگ روملو
(۲) اسکندربیک منشی
(۳) غیاث‌الدین خواندمیر
(۴) بهاء‌الدین محمدبن حسین عاملی

۵۷- با توجه به رابطهٔ «علت ← معلول»، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) تهاجم دسته‌های ژرمن در سده‌های ۵ و ۶م ← رکود تجارت و گسترش زندگی روستائینی
(۲) از نو شکوفا شدن بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه ← جنگ‌های صلیبی
(۳) غفلت حکومت سلجوقی و اختلاف میان فاطمیان و عباسیان ← پیروزی صلیبیان در نخستین جنگ صلیبی
(۴) احیای شهرها و رشد تجارت ← روی کار آمدن شاهان نیرومند در اروپا

۵۸- پیدایش نظام فئودالیسم در اروپا پیامد و نتیجهٔ کدام‌یک از عوامل زیر بود؟

(۱) تهاجم ژرمن‌ها و سقوط امپراتوری روم غربی
(۲) اتحاد فرانک‌ها با پاپ و تأسیس امپراتوری مقدس روم
(۳) انقراض امپراتوری شارلمانی و هجوم طوایف غیرتمدن از شرق و شمال
(۴) روی کار آمدن پادشاهی‌های قدرتمند در اروپا به ویژه انگلستان و فرانسه

۵۹- در سده‌های نخستین قرون وسطا، پاپ‌ها از چه طریقی، مانع تسلط امپراتوری بیزانس بر کلیسای رم شدند؟

(۱) استفاده از روش‌هایی چون تفتیش عقاید برای مقابله با هرگونه اندیشهٔ مخالف با خود
(۲) تقویت قدرت اشراف و تشکیل ارتش‌های منظم و دائمی
(۳) همکاری و اتحاد با شاهان و اشراف اروپای غربی
(۴) گسترش نفوذ خود و اعمال نظارت بر تمام جنبه‌های زندگی مسیحیان

۶۰- در نیمهٔ دوم قرون وسطا به ویژه بعد از جنگ‌های صلیبی، به سبب ..... نیاز به علم و آموزش بیشتر شد.

(۱) افول شهرها و بی‌رونق شدن فعالیت‌های علمی و فرهنگی
(۲) گسترش نفوذ کلیسا و لزوم آموزش فلسفه و اخلاق توسط مقامات کلیسا
(۳) رونق شهرهای اروپایی و افزایش ثروت و رشد جمعیت شهری
(۴) انتقال دستاوردهای علمی مسلمانان به اروپا

۶۱- با توجه به طرح‌وارهٔ زیر، کدام گزینه دربارهٔ مورد «الف» درست است؟

(۱) هیچ کشوری بدون آن قابل تصور نیست.
(۲) نشان‌دهندهٔ استقلال و اقتدار سیاسی یک کشور است.
(۳) عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن، کشور معنا و مفهومی ندارد.
(۴) زیستگاه مشترک افرادی است که به یک کشور تعلق دارند.

۶۲- با توجه به «انواع مرز و مفاهیم و تعاریف آن‌ها» چه تعداد از عبارات‌های داده‌شده، صحیح هستند؟

(الف) خط تالوک ← خط مرزی است که عمیق‌ترین نقاط بستر رود را به هم متصل می‌کند.
(ب) آب‌های داخلی ← به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) گفته می‌شود.
(ج) خط‌الرأس ← خطی است که از متصل کردن نوک بلندترین نقاط کوهستانی به یک‌دیگر به وجود می‌آید.
(د) مرزهای پیشتاز ← مرزهایی هستند که از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند.
(ه) خط منصف ← خطی که از وسط رودخانه می‌گذرد و فاصلهٔ مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است.

۲ (۴) ۳ (۳) ۴ (۲) ۵ (۱)

۶۴ - چه تعداد از عوامل زیر در تشکیل یک متکلی به عنوان پادشاه قرار است؟
 دسترس آسان به مرزها و نزدیکی به آنها - فرارگیری در مناطق راه‌های ارتباطی - فضای جغرافیایی وسیع و گسترده - وجود قابلیت‌های
 محیطی مناسب - داشتن حومه قابل توجه - وجود نهادهای مالی و پولی و شرکت‌های بزرگ

- ۶ (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۳ (۴)

۶۵ - منظور از «ظرف» مورد سرزمین به عنوان یکی از وظایف عمده در بریت کشور چیست؟

- (۱) وضع قوانین و مقررات و رسیدگی به اختلافات
 (۲) پیگیری از جنگ و توسعه همکاری‌های ناهاری
 (۳) برقراری نظم و امنیت و خدمات فرهنگی
 (۴) حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آنها

۶۵ - با توجه به انواع نظام‌های سیاسی و صورت‌های زیر، شکل نظام سیاسی و مثال مرتبط با آن به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
 الف) در این نوع نظام سیاسی کشور به واحدهای سیاسی و ناهاری کوچک‌تر تقسیم می‌شود، اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آنها را تعیین می‌کند.
 ب) در این نوع نظام سیاسی یک یا چند بخش کوچک از کشور، دارای اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود هستند.
 ج) در این نوع نظام سیاسی حکومت و توزیع قدرت در سرزمین، دو سطح ملی و منطقه‌ای دارد.

- (۱) الف) بکلیچ - ایران - ب) فدرال - فرانسه - ج) ناحیه‌ای و ترکیبی - عراق
 (۲) الف) تکساخت - فرانسه - ب) ناحیه‌ای و ترکیبی - عراق - ج) فدرال - انگلستان
 (۳) الف) بکلیچ - ایران - ب) ناحیه‌ای و ترکیبی - انگلستان - ج) فدرال - استرالیا
 (۴) الف) تکساخت - فرانسه - ب) فدرال - استرالیا - ج) ناحیه‌ای و ترکیبی - آذربایجان

۶۶ - پدر علم جغرافیای سیاسی ..... است. او .....

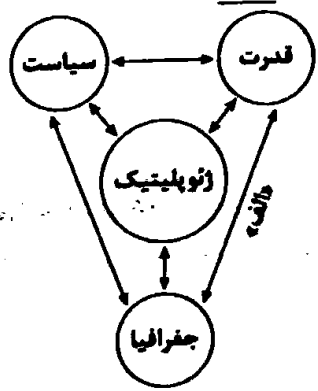
(۱) راتزل - معتقد بود که در کشفش بر سر قدرت دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می‌کنند.
 (۲) راتزل - می‌گفت که اگر کشورهای کوچک جمعیت کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمینی خود برنیایند، نابودی آنها حتمی است.
 (۳) مکیندر - در سال ۱۹۰۲ میلادی در مقاله‌ای با موضوع «تولید قدرت» به خشکی‌ها توجه کرد.
 (۴) مکیندر - از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق را «دز جهان» می‌دانست و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است.

۶۷ - نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از چه سالی به نیروی دریایی راهبردی تغییر جهت داد و چه تعداد از عبارات‌های زیر درباره ویژگی‌های «نیروی دریایی راهبردی» صحیح است؟

- الف) می‌تواند خود را از تهدیدهای روی آب، زیر آب و هوا حفظ کند.
 ب) محدودیتی برای اجرای عملیات در عمق دور دست‌ها ندارد.
 ج) قادر به حفاظت از منافع ملی کشور در منطقه دریایی است.
 د) قابلیت فوق‌العاده‌ای برای تجارت با جهان و توسعه حمل و نقل دریایی دارد.

- (۱) سال ۱۳۸۸ - ۲ (۲) سال ۱۳۸۸ - ۳ (۳) سال ۱۳۷۸ - ۱ (۴) سال ۱۳۷۸ - ۲

۶۸ - با توجه به طرح‌واره زیر، کدام گزینه با مورد «الف» مرتبط نیست؟

- (۱) لهستان میان روسیه و آلمان قرار گرفته و در دوره‌هایی از تاریخ به دلیل همین موقعیت، موجودیت خود را از دست داده است.
 (۲) امکان تبدیل کشورهای که در منطقه معتدل واقع شده‌اند، به قدرت‌های سیاسی منطقه‌ای یا جهانی بیشتر است.
 (۳) یکی از دلایل جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را می‌توان محدودیت‌های کشور عراق در دسترسی به سواحل خلیج فارس و دهانه اروندرود دانست.
 (۴) انگلستان و ژاپن از همه سمت به آب‌های آزاد دسترسی داشته‌اند و توانسته‌اند به قدرت‌های بزرگ دریایی تبدیل شوند.

۶۹- با توجه به انواع شکل کشورها و نقش آن در قدرت ملی، کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«در کشور شیلی ..... کشور اندونزی، .....»

- (۱) همانند - ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه می‌شود.
- (۲) برخلاف - امکان نظارت حکومت بر همه قسمت‌های کشور دشوار است.
- (۳) همانند - یک بخش دالان‌مانند که از سرزمین‌های اصلی جدا افتاده، وجود دارد.
- (۴) برخلاف - قابلیت دفاعی زیاد است.

۷۰- در مورد رابطه «جمعیت و قدرت ملی»، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) داشتن جمعیت زیاد، از عوامل قدرت ملی است، زیرا هم منبع تولید ثروت است و هم سرچشمه روحیه ملی محسوب می‌شود.
- (۲) جمعیت زیاد بیش‌تر قدرت است اما کیفیت و ترکیب جمعیت نیز اهمیت دارد.
- (۳) داشتن جمعیت فعال و جوان، باسواد و دارای مهارت که فرصت‌های شغلی برای آن‌ها در کشور فراهم شده باشد، از عوامل قدرت ملی محسوب می‌شود.
- (۴) تنوع جمعیت از نظر قومی، زبانی و دینی نیز در افزایش قدرت ملی مؤثر است.

۷۱- پیامد حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی ..... است، آنان به دلیل .....، به دنبال مخدوش ساختن ..... جوامع

اسلامی بودند و مقاومت‌های مردمی برای ..... را سرکوب می‌کردند. آن‌ها در نهایت .....، در جوامع خود، ..... تشکیل دادند.

- (۱) استبداد استعماری - پیوستن به فرهنگ غربی و عمل به آن - استقلال فرهنگی و سیاسی - حفظ هویت ملی خود - با حمایت بلوک شرق - حکومت‌های سکولار
- (۲) استبداد ایلی و قومی - وابستگی به کشورهای استعمارگر - استقلال فرهنگی و اقتصادی - حفظ هویت ملی خود - با حمایت کشورهای غربی - یک جریان اجتماعی چپ
- (۳) استبداد ایلی و قومی - رساندن خود به جایگاه کشورهای غربی - استقلال سیاسی و نظامی - حفظ هویت اسلامی خود - با حمایت بلوک شرق - یک جریان اجتماعی چپ
- (۴) استبداد استعماری - عمل کردن مطابق منافع کشورهای استعمارگر - استقلال سیاسی و اقتصادی - حفظ هویت اسلامی خود - با حمایت کشورهای غربی - حکومت‌های سکولار

۷۲- به ترتیب اقدامات بیدارگران اسلامی در «سطح جهان» و در «درون ایران» کدام است و کدام عبارت زیر، ویژگی نخستین بیدارگران اسلامی نیست؟

- (۱) تدوین رساله‌های جهادیه و جنبش تحریم تنباکو - اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و حرکت اصلاحی امیرکبیر - به دنبال اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
- (۲) اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی - حرکات اصلاحی امیرکبیر و تدوین رساله‌های جهادیه - به دلیل رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب، شناخت عمیقی داشتند.
- (۳) اقدامات محمد عبده در مصر - حرکات اصلاحی امیرکبیر و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو - بیداری را در بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
- (۴) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه - اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردانش - حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای غربی را فرصت می‌دانستند.

۷۳- به ترتیب ویژگی مشترک (شباهت) و تفاوت منورالفکران غربگرا با نخستین بیدارگران اسلامی در چه چیزهایی بود؟

- (۱) هر دو، خواستار استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی بودند - نخستین بیدارگران، متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند اما منورالفکران، حضور سیاسی و اقتصادی غربی‌ها را فرصت می‌دانستند.
- (۲) هر دو گروه، خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند - منورالفکران، مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و در نهایت با کمک آن‌ها، در جوامع خود، حکومت‌های سکولار تشکیل دادند.
- (۳) هر دو به دنبال اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند - منورالفکران برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند بلکه بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.
- (۴) هر دو قومیت‌های مختلف را در درون امت واحد اسلامی، به رسمیت می‌شناختند - نخستین بیدارگران، با وجود حمایت از استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی، به اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد، روی آوردند.

۷۴- به ترتیب هر یک از موارد زیر، ویژگی چه کسانی و کدام جریانات بود؟
 - مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و این دولت‌ها به کمک آنان توانستند از موفقیت بیدارگران اسلامی جلوگیری کنند.
 - برخی از آن‌ها، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند.
 - از فرهنگ غرب، شناخت عمیقی نداشتند و خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دانستند.
 - مفهوم امت و ملت اسلامی برای آن‌ها بی‌معنا و یا منغور بود.

- ۱) روشنفکران چپ - نسل اول روشنفکران - روشنفکران چپ کشورهای مسلمان - منورالفکران غربگرا
- ۲) منورالفکران غربگرا - روشنفکران چپ - نخستین بیدارگران اسلامی - منورالفکران غربگرا
- ۳) روشنفکران چپ - منورالفکران غربگرا - نخستین بیدارگران اسلامی - روشنفکران چپ
- ۴) منورالفکران غربگرا - نسل دوم روشنفکران - روشنفکران چپ کشورهای مسلمان - روشنفکران چپ

۷۵- در ارتباط با روشنفکران چپ کشورهای اسلامی، کدام گزینه درست است؟

- ۱) مورد حمایت بلوک شرق - تداوم جاذبه پس از فروپاشی بلوک شرق - حکومت آن‌ها در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت که به دلیل وابستگی آن‌ها به کشورهای استعمارگر بود.
- ۲) خودداری برخی از آن‌ها، از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم - مورد حمایت بلوک غرب - اعتراضشان به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام و یا اسلام‌ستیزی آن‌ها نبود.
- ۳) مطرح کردن آشکار اندیشه‌های غیرتوحیدی توسط برخی از آن‌ها - سازمان دادن حرکت‌های خود در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی - نخبگان غربگرای معترض به عملکرد نسل اول روشنفکران
- ۴) سازمان دادن حرکت‌های اجتماعی خود در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی - اعتراض به روشنفکران نسل اول به دلیل اسلام‌ستیزی آنان - پدید آمدن روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای اسلامی

۷۶- به ترتیب، چه شرایط یا دیدگاه چه کسانی موجب پیدایش نتایج و پیامدهای زیر شده است؟

- اصلاح شیوه زمامداری پادشاه

- بازگشت رهبران دینی از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی

- تنظیم قوانین براساس اراده و خواست بشر توسط مجلس

- تغییر فعالیت رقابت‌آمیز از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار

۱) جنبش تنباکو - شکست در مشروطه - بیدارگران اسلامی - استبداد استعماری رضاخان

۲) جنبش عدالتخانه - شکست در مشروطه - منورالفکران مشروطه‌خواه - جنبش تنباکو

۳) جنبش تنباکو - انعقاد قراردادهای استعماری توسط قاجار - منورالفکران مشروطه‌خواه - استبداد استعماری رضاخان

۴) جنبش عدالتخانه - انعقاد قراردادهای استعماری توسط قاجار - بیدارگران اسلامی - جنبش تنباکو

۷۷- به ترتیب انقلاب‌های آزادی‌بخش توسط «چه گروه‌هایی» و در «کدام چارچوب‌ها» شکل گرفتند و چرا استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها، در چهره استعمار نو بازمی‌گشت؟

۱) اغلب با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف - نظریه‌ها و مکاتب چپ به وجود آمده برای حل بحران جهان غرب - عدم توفیق در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی

۲) همواره با گروه‌های روشنفکری و همراهی اقشار مختلف جامعه - در چارچوب نظریه‌ها و مکاتب ضد آمریکایی و ضد مارکسیستی - نداشتن هویت فرهنگی و تمدنی بیرون از قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب

۳) همواره با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف - در چارچوب نظریه‌ها و مکاتب ضد صهیونیستی و ضد آمریکایی - عدم توفیق در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی

۴) اغلب با گروه‌های روشنفکری و همراهی اقشار مختلف جامعه - نظریه‌ها و مکاتب چپ به وجود آمده برای حل بحران بلوک شرق - نداشتن هویت فرهنگی و تمدنی بیرون از قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب

۷۸- در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابت بین چه گروه‌هایی به وجود آمد و سرانجام این نزاع چگونه و به نفع چه گروهی پایان یافت؟

۱) بین منورالفکران غربگرا و بیدارگران اسلامی - در این رقابت، مقاومت منفی به سوی فعالیت رقابت‌آمیز تغییر کرد - به نفع بیدارگران اسلامی

۲) بین بیدارگران اسلامی و روشنفکران چپ - با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت شوروی سابق - به نفع جریان منورالفکران غربگرا

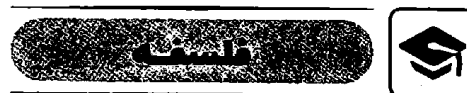
۳) بین منورالفکران غربگرا و روشنفکران چپ - فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد - به نفع بیدارگران اسلامی

۴) بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا - با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان - به نفع جریان منورالفکران غربگرا

۷۹- با توجه به جدول زیر، مصادیق «الف»، «ب»، «ج» و «د» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

تدوین رساله‌های جهادیه	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه	(د)
جنبش عدالتخانه	(ب)	انقلاب اجتماعی
(ج)	اصلاح ساختار حکومت	(الف)

- ۱) فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی - تغییر ساختار سیاسی - جنبش تنباکو - مقاومت منفی
 ۲) مقاومت منفی - اصلاح رفتار حاکمان - انقلاب مشروطه - فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی
 ۳) فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی - اصلاح رفتار حاکمان - جنبش تنباکو - حرکت‌های اصلاحی امیرکبیر
 ۴) مقاومت منفی - تغییر ساختار سیاسی - انقلاب مشروطه - تدوین قانون بر مدار خواست بشر
- ۸۰- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، بیانگر کدام مورد هستند؟
 - بازگشت مردم ایران به حرکت ناتمامی بود که در مشروطه آغاز کرده بودند.
 - در این قرن، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش در بسیاری از کشورهای جهان سوم در آفریقا و آمریکای لاتین شکل گرفتند.
 - از آغاز، جهت‌گیری ضد آمریکایی، ضد صهیونیستی و ضد مارکسیستی خود را اعلان کرد.
 - فعالیت رقابت‌آمیز امام خمینی (ره) به عنوان یک مرجع دینی، آغاز شد.
- ۱) انقلاب اسلامی ایران - قرن نوزدهم - انقلاب‌های آزادی‌بخش - با اوج‌گیری انقلاب‌های آزادی‌بخش در کشورهای اسلامی
 ۲) جنبش عدالتخانه - قرن بیستم - انقلاب‌های آزادی‌بخش - با اعتراض به رفتار استعماری شاه
 ۳) انقلاب اسلامی ایران - قرن بیستم - انقلاب اسلامی ایران - با اعتراض به کاپیتولاسیون
 ۴) جنبش عدالتخانه - قرن نوزدهم - انقلاب اسلامی ایران - با حذف روشنفکران چپ از صحنه رقابت‌های سیاسی

- ۸۱- منبع اصلی فیلسوفان مسلمان، در بحث انسان‌شناسی فلسفی کدام است؟
 ۱) الهامات عارفان دارای سلوک و پاکی نفس
 ۲) آموزه‌های دینی به ویژه آیات قرآن و سخنان معصومین
 ۳) افکار و دیدگاه‌های حکمایان ایران باستان
 ۴) اندیشه‌های فیلسوفان یونان به خصوص افلاطون و ارسطو
- ۸۲- بسیاری از فیلسوفان مسلمان دوره معاصر در بحث انسان‌شناسی فلسفی، بر کدام مورد تأکید می‌کردند؟
 ۱) تعیین انسان به عنوان جانشین خدا در زمین و آفریده شدن آسمان‌ها و زمین و آماده ساختن آن‌ها جهت سعادت وی
 ۲) عدم امکان تقلیل انسان به یک موجود صرفاً زمینی و مادی و در نظر گرفتن ویژگی‌های متعالی و ارزشمند برای وی
 ۳) مسجود فرشتگان واقع شدن انسان به دلیل برخورداری وی از صفات و ویژگی‌های متعالی، مقدس و ارزشمند
 ۴) دوگانگی روح و بدن و تعلق روح ماوراءطبیعی به بدن در مرحله جنینی کامل و همراهی با بدن تا پایان حیات زمینی
- ۸۳- این بیت مولوی که «مرغ باغ ملکوتم، نیم از عالم خاک / چند روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم» با کدام مطلب، مطابقت نمی‌کند؟
 ۱) توصیفات ابن سینا در خصوص بی‌قراری و کوشش روح انسان برای رسیدن به جایگاه اصلی خود
 ۲) دیدگاه سهروردی مبنی بر دور شدن نفس از عالم مشرق وجود و اشتیاق جهت بازگشت به آن
 ۳) سخنان عارفان درباره جایگاه بسیار رفیع روح در نظام خلقت و تعلق آن به مراتب بالای هستی
 ۴) الهامات خاص عارفان مبنی بر ظرفیت بی‌پایان روح و دستیابی آن به هر نوع کمالی در جهان
- ۸۴- کدام عبارت درست است؟
 ۱) از منظر حکمت متعالیه، هویت و ظرفیت وجودی انسان بسیار جزئی و محدود است.
 ۲) در انسان‌شناسی ملاصدرا، روح، خود ناتوان از هر گونه تأثیرگذاری بر روی بدن است.
 ۳) در انسان‌شناسی ابن سینا، تقدم روح بر بدن در آفرینش، باور نکرده و نامعتبر است.
 ۴) به باور همه فیلسوفان مسلمان، ظاهراً میان بدن و روح، هیچ عمل متقابل وجود ندارد.

- ۸۵- با توجه به دیدگاه سهروردی در انسان‌شناسی، کدام مورد، دقیق‌تر است؟
 (۱) رؤیت بهتر حقایق هستی توسط نفس انسان از طریق کسب نورانیت بیشتر
 (۲) طی کردن مسیر سعادت توسط نفس از راه کسب شایستگی و لیاقت بیشتر
 (۳) اساساً مستقل از یکدیگر بودن نفس انسان و مشرق عالم و عدم ارتباط بین آن‌ها
 (۴) برقراری ارتباط بین جنبه نورانی وجود و جنبه ظلمانی انسان از طریق نفس
- ۸۶- کدام عبارت با نظریه‌ای که در آن روح به عنوان نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن پذیرفته می‌شود، سازگار است؟
 (۱) انسان بعد از گذر از مرتبه گیاهی و حیوانی با به عرصه وجود می‌گذارد و علاوه بر داشتن ویژگی‌های این عوالم، از مراتب بالاتر هستی نیز بهره‌مند می‌شود.
 (۲) نفس و بدن دو حقیقت متفاوت و نامتجانس هستند که اولی از مقوله اضافه است و مایزایی در عالم خارج ندارد، اما دومی، بدون نفس، موجودی مرده است.
 (۳) روح، هیچ‌یک از ویژگی‌ها و نشانه‌های بدن را ندارد، اما با بدن وحدتی حقیقی دارد، لذا چون روح درون بدن است، با افسردگی خود، جسم را زمین‌گیر می‌کند.
 (۴) روح و بدن بر یکدیگر تأثیر و تأثر متقابل دارند، بنابراین هر اتفاقی برای بدن رخ دهد، روح نیز خبردار می‌شود و هر اتفاقی در روح بیفتد، بدن خبردار می‌شود.
- ۸۷- براساس مفهوم .....، می‌توان تعریفی از انسان ارائه کرد که با تعریف ارسطو ..... است. بنابراین؛ طبق این تعریف، انسان موجودی ..... است.
 (۱) اخلاق - متفاوت - اخلاق‌گرا
 (۲) اخلاق - یکسان - متفکر
 (۳) اخلاق - یکسان - اخلاق‌گرا
 (۴) ناطق - متفاوت - متفکر
- ۸۸- کدام پرسش در فلسفه اخلاق، قبل از پرسش‌های دیگر قابل طرح است؟
 (۱) ویژگی‌های اصلی «فعل اخلاقی» و «فعل طبیعی» چیست؟
 (۲) چرا قواعد اخلاقی مورد قبول عموم واقع می‌شوند؟
 (۳) اساساً معیار فعل اخلاقی چیست و از کجا نشئت می‌گیرد؟
 (۴) آیا هر کس می‌تواند مطابق دیدگاه خود، قاعده اخلاقی وضع کند؟
- ۸۹- کدام عبارت، درست است؟
 (۱) مهم‌ترین هدف دانش اخلاق، تبیین پاسخ این پرسش اصلی است که «فعل اخلاقی» و «فعل طبیعی» چه ویژگی‌های مخصوص به خود دارند؟
 (۲) «علم اخلاق» به عنوان یکی از بخش‌های فلسفه، درباره خوبی و بدی اخلاقی بحث می‌کند تا ریشه‌های این ویژگی انسانی، بیشتر شناخته شود.
 (۳) یکی از مسائل مورد توجه فلاسفه در فلسفه اخلاق، تبیین «فعل اخلاقی» و «فعل طبیعی» و بیان تفاوت و ارتباط میان این دو نوع فعل است.
 (۴) تعریف فعل اخلاقی نشان می‌دهد که به نظر فلاسفه، این فعل جنبه اجتماعی دارد و منشأ اصول و معیار خوب و بد آن، زندگی اجتماعی است.
- ۹۰- وقتی کسی گرسنه می‌شود و به سراغ غذا می‌رود، این کار وی بیانگر کدام نوع عمل است و منشأ آن چیست؟
 (۱) فعل اخلاقی - رفع نیازهای خویش
 (۲) فعل طبیعی - رفع نیازهای خویش
 (۳) فعل طبیعی - اکتسابی بودن فعل
 (۴) فعل اخلاقی - اکتسابی بودن فعل
- ۹۱- کدام ویژگی دقیق را می‌توان در فعل اخلاقی مشاهده کرد که فعل طبیعی فاقد آن است؟
 (۱) به هدف «غیرخود و دیگران» صورت گیرد، مانند ورزش کردن.
 (۲) با هدف خاص یا جلب منافع انسان همراه باشد، مثل شکرگزاری.
 (۳) قابل تحسین و ستایش و تقبیح و سرزنش باشد، مانند کینه‌جویی.
 (۴) به پیروی از دستورات دین انجام می‌شود، مانند اطعام خود و دیگران.
- ۹۲- کدام گزینه با دیدگاه‌های اخلاقی افلاطون و ارسطو، سازگار است؟
 (۱) ارزش عمل اخلاقی صرفاً به نتیجه و آثار آن بستگی دارد.
 (۲) ارزش‌های اخلاقی، اعتبار خود را از قوانین جامعه می‌گیرند.
 (۳) ارزش‌های اخلاقی، میان انسان‌ها مشترک و اموری مطلق‌اند.
 (۴) فضیلت اخلاقی از احساسات و امیال معتدل ناشی می‌شود.

۹۳- کدام عبارت با نظریات اخلاقی فیلسوفان طبیعت‌گرا همخوانی ندارد؟

- (۱) خاستگاه اخلاق سرشت انسان نیست.
  - (۲) ضرورت تأسیس اخلاق، از غرایز اجتماعی آمده است.
  - (۳) فضائل اخلاقی، هیچ ارزش ذاتی ندارند.
  - (۴) عقل انسان منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌هاست.
- ۹۴- از نظر توماس هابز، ما آزاد هستیم، زیرا .....

- (۱) تصور می‌کنیم که آزاد هستیم.
- (۲) خدا ما را این‌گونه آفریده است.
- (۳) آزادی در ذات و فطرت ماست.
- (۴) منفعت ما در رعایت آزادی است.

۹۵- با توجه به نظریات اخلاقی فیلسوفان مسلمان، علت انجام رذائل اخلاقی چیست؟

- (۱) غلبه سلیق فردی بر تمایلات جمعی افراد
- (۲) غلبه تمایلات مادی انسان بر فضیلت‌ها
- (۳) وجود تمایلات مربوط به بُعد مادی در انسان
- (۴) پیدایش تلاقی بین دو قوه غضب و قوه شهوت

۹۶- نقش عامل روان‌شناختی در کدام گزینه زیر، با بقیه متفاوت است؟

- (۱) ناراحتی معده زهرا، موجب احساس شرم و پشیمانی در او شده است.
- (۲) افسردگی معین، ناشی از تشخیص بیماری حاد تنفسی در او است.
- (۳) تنش‌های شغلی داوود، موجب ابتلای او به فشار خون شده است.
- (۴) دیابت الهام، علت ابتلای او به وسواس فکری است.

۹۷- به ترتیب هر یک از عبارات زیر، به کدام علامت فشار روانی اشاره دارد؟

- امتحان موجب یأس و ناامیدی میترا شده است.
- حامد هنگام بحث با دوستش، می‌گرن می‌گیرد.
- قضاوت یاسر هنگام بحث با دوستش مختل شده است.

- (۱) هیجانی - جسمانی - شناختی
- (۲) هیجانی - هیجانی - رفتاری
- (۳) شناختی - جسمانی - رفتاری
- (۴) شناختی - هیجانی - شناختی

۹۸- اگر مسعود در پرسش‌نامه سبک زندگی، نمره ۷۷ را کسب کرده باشد و سعید ۲۰ نمره کم‌تر را به دست آورده باشد، کدام گزینه در مورد آن‌ها صدق می‌کند؟

- (۱) سعید در برابر فشار روانی آسیب‌پذیر است.
- (۲) مسعود در برابر فشار روانی جداً آسیب‌پذیر است.
- (۳) مسعود و سعید هر دو نیاز به مراقبت ویژه دارند.
- (۴) سعید در برابر فشار روانی جداً آسیب‌پذیر است.

۹۹- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- روان‌شناسی سلامت از یافته‌های روان‌شناسی برای درمان بیماری‌های روانی بهره می‌برد.
- انتهای‌ترین قسمت راست پیوستار سلامت و بیماری، نشان‌دهنده سلامت کامل است.
- واکنش‌های رفتاری و شناختی در فشار روانی منفی ارتقا می‌یابد.

- (۱) غ - ص - ص
- (۲) غ - ص - غ
- (۳) ص - غ - ص
- (۴) ص - غ - غ

۱۰۰- روبه‌رو شدن با تغییر در زندگی چه نام دارد؟

- (۱) ناکامی
- (۲) مقابله
- (۳) فشار روانی
- (۴) سازش

۱۰۱- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، به کدام عامل مؤثر بر نگرش اشاره دارد؟

- فردی که می‌داند عدم تحرک برای سلامتی ضرر دارد، اما همچنان ورزش نمی‌کند.
- فردی که به این نتیجه می‌رسد که هر چه تلاش کند رابطه زناشویی‌اش درست نمی‌شود.
- فردی که علت شکست خود را عدم برنامه‌ریزی می‌داند.

- (۱) درماندگی آموخته‌شده - ناهماهنگی شناختی - باور
- (۲) ناهماهنگی شناختی - باور - عدم ادراک کنترل
- (۳) درماندگی آموخته‌شده - باور - اسناد
- (۴) ناهماهنگی شناختی - درماندگی آموخته‌شده - اسناد

۱۰۲- درستی (ص) یا نادرستی (غ) هر یک از عبارات‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

- فقط رسیدن به هدف، موفقیت تلقی می‌شود.

- احساس این‌که مورد حمایت اجتماعی قرار نمی‌گیریم، از عوامل فردی شکل‌گیری باورهای غلط است.

- تغییر رفتار یا تغییر نگرش دو کاری است که هنگام بروز ناهماهنگی شناختی می‌توان انجام داد.

(۱) غ - ص (۲) ص - ص (۳) غ - ص (۴) ص - غ

۱۰۳- کدام عبارت زیر، صحیح نیست؟

(۱) محسن برای کسب درآمد کار می‌کند ← انگیزه بیرونی

(۲) رضا نماز می‌خواند به بهشت رود ← انگیزه بیرونی

(۳) نگین آن‌قدر جذب فیلم دیدن می‌شود که شب تا صبح بیدار است ← انگیزه درونی

(۴) میثم برای کسب رضایت خلق، به نیازمندان کمک می‌کند ← انگیزه درونی

۱۰۴- کدام یک از عوامل شکل‌دهنده نگرش می‌تواند مثبت یا منفی باشد؟

(۱) ناهماهنگی شناختی

(۲) درماندگی آموخته‌شده

(۳) اراده

(۴) استناد

۱۰۵- کدام یک جزء عناصر نگرش نیست؟

(۱) شناختی

(۲) احساسی

(۳) آمادگی برای عمل

(۴) اجتماعی

**پاسخنامه آزمون
دفترچه شماره (۲)
دوره دوم متوسطه
پایه یازدهم انسانی**

شماره دفترچه

شماره دفترچه

کتاب راهنمای ۱۱۰ صفحه

کتاب راهنمای ۱۱۰ صفحه

موضوع آزمون: ریاضی و هندسه

ردیف	سوال	پاسخ	نمره	مجموع
۱	پاره‌ای	۱	۱	۱
۲	مربع	۲	۲	۳
۳	مستطیل	۳	۳	۶
۴	مخمس	۴	۴	۱۰
۵	شش‌ضلع	۵	۵	۱۵
۶	هفت‌ضلع	۶	۶	۲۱
۷	هشت‌ضلع	۷	۷	۲۸
۸	نُه‌ضلع	۸	۸	۳۶
۹	ده‌ضلع	۹	۹	۴۵
۱۰	یازده‌ضلع	۱۰	۱۰	۵۵

پایه نهم

۲ ابتدا با توجه به مقدار لماتوپ وزن مناسب را برای آقای کیانی محاسبه می‌کنیم. دقت کنید که باید قد او بر حسب متر در فرمول جای‌گذاری شود
 متر $170 = 100 + 100 = 170$

$$24 = \frac{x}{(170)^2} \Rightarrow x = 24 \times 2189 = 69/26 \text{ کیلوگرم}$$

وزن کنونی آقای کیانی ۹۰ کیلوگرم است و باید وزن خود را به تقریباً $69/26$ کیلوگرم برساند پس تقریباً باید ۲۰ کیلوگرم از وزنش کم کند.

۳ ابتدا آماره‌های تعریف‌شده در فرمول شاخص پایه آموزش را محاسبه می‌کنیم:

$$15 = \frac{2100}{140} = \text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله}$$

$$10 = \frac{210}{2100} \times 100 = \text{درصد کلمات دشوار}$$

حال شاخص پایه آموزش را محاسبه می‌کنیم:

$$[(\text{درصد کلمات دشوار} + \text{میانگین تعداد کلمات}) \times 0.4] = \text{شاخص پایه آموزش}$$

کلمات در هر جمله

$$= [0.4 \times (15 + 10)] = 10$$

۱ باید افزایش قیمت در ابتدای هر ماه را محاسبه کنیم:

$$\frac{1050 - 1000}{1000} \times 100 = \frac{50}{1000} \times 100 = 5\%$$

$$\frac{1260 - 1050}{1050} \times 100 = \frac{210}{1050} \times 100 = 20\%$$

اگر به صورت فوق برای ماه‌های باقی‌مانده محاسبات را انجام دهیم درمی‌یابیم که ابتدای خرداد ماه بیشترین درصد افزایش (۲۰ درصد) رخ داده است.

تذکره درصد افزایش مورد سؤال قرار گرفته است، نه مبلغ افزایش. در ابتدای اسفند بیشترین مبلغ افزایش رخ داده است.
 $2750 - 2211 = 429$

۱۱ سری زمانی مجموعه داده‌هایی است که در طی زمان با فواصل

منظم گردآوری می‌شوند. طبق این تعریف موارد (الف) و (ب) سری زمانی هستند و موارد (ج) و (د) سری زمانی نیستند.

۱۲ با توجه به این‌که تعداد پروازهای خروجی از این فرودگاه دلرای

الگوی ۲۴ ساعته می‌باشد، پس در ساعت ۶ صبح روز ۴ مارس همان تعداد پرواز خارج می‌شود که ساعت ۶ صبح روز ۱ مارس خارج می‌شود. از این رو پاسخ گزینه (۱) می‌باشد.

۱۳ هر چه روند کلی نمودار سری زمانی به یک خط راست شبیه‌تر

باشد، خطای درون‌یابی و برون‌یابی کم‌تر است و اصطلاحاً برون‌یابی و درون‌یابی بهتر امکان‌پذیر است. گزینه (۲) می‌تواند از سایرین امکان‌بهتری برای درون‌یابی و برون‌یابی ایجاد کند.

۱۴ با توجه به این‌که درون‌یابی ساعت ۱۰ را می‌خواهیم، نقاط زیر

را در نظر می‌گیریم و معادله خط را پیدا می‌کنیم:

$$(9, 40) \text{ و } (11, 42) \Rightarrow m = \frac{42 - 40}{11 - 9} = 1$$

$$y = mx + h \xrightarrow{(9, 40)} 40 = 1(9) + h \Rightarrow h = 31 \Rightarrow y = x + 31$$

$$y = 1(10) + 31 = 41$$

حال مقدار $x = 10$ را محاسبه می‌کنیم:

مقدار واقعی $40/5$ تن است که $0/5$ تن اختلاف (خطا) دارد.

۱۵ برای محاسبه برون‌یابی ابتدا نقطه‌های متشکل از میانگین دو

سطر جدول را محاسبه می‌کنیم:

$$\frac{142 + 2 + 2 + 5}{5} = 3 \text{ و } \frac{92 + 95 + 92 + 96 + 89}{5} = 93$$

۳ با توجه به متن کتاب درسی، فقط گزینه (۳) درست است.

۲ شاخص بهای کالا و خدمات به واحد اندازه‌گیری بستگی ندارد. از این رو تغییر واحد قیمت‌ها از تومان به دلار، تغییری در عدد شاخص بهای کالا و خدمات ایجاد نمی‌کند.

۳ گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) طبق متن کتاب درسی درست هستند و شکل درست گزینه (۳) به این صورت است: این شاخص بر اساس دو آمار از دو متغیر تعریف شده است.

۳ خط فقر برابر با نصف میانگین یعنی $2,500,000$ تومان است. در جدول مربوطه باید سهم درآمد هر نفر از اعضای خانوار را با تقسیم کردن درآمد ماهانه به تعداد اعضای خانوار محاسبه کنیم:

۲,۰۰۰,۰۰۰	۵	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱
۳,۰۰۰,۰۰۰	۳	۹,۰۰۰,۰۰۰	۲
۴,۴۰۰,۰۰۰	۲	۸,۸۰۰,۰۰۰	۳
۳,۰۰۰,۰۰۰	۲	۶,۰۰۰,۰۰۰	۴
۵,۲۰۰,۰۰۰	۱	۵,۲۰۰,۰۰۰	۵

با توجه به اعداد به دست آمده، سهم درآمد ۵ نفر (ردیف ۱) کم‌تر از خط فقر است، پس این ۵ نفر زیر خط فقر هستند.

۱ ابتدا باید سهم هر فرد در خانوار را از درآمدشان، محاسبه کنیم:

۷,۵۰۰,۰۰۰	۲	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱
۵,۰۰۰,۰۰۰	۴	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲
۶,۰۰۰,۰۰۰	۲	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۳
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۴
۷,۰۰۰,۰۰۰	۲	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۵

با توجه به مقدار خط فقر، خانوارهای ردیف ۲ و ۳ زیر خط فقر هستند. باید به هر کدام از نفرات خانوار ردیف ۲، مبلغ ۲ میلیون تومان پرداخت شود و به هر کدام از نفرات خانوار ردیف ۳، مبلغ ۱ میلیون تومان پرداخت شود.

$$4(2) + 2(1) = 10 \text{ میلیون تومان}$$

۱ فرمول محاسبه شاخص بها را نوشته و اطلاعات مسئله را در آن جای‌گذاری می‌کنیم. مشخص است که فقط قیمت نان در سال پایه مجهول است،

$$180 = \frac{2000 \times 4000 + 70 \times 400,000}{2000 \times X + 70 \times 200,000} \times 100$$

پس از فاکتورگیری، ۱۰۰۰ از صورت و مخرج کسر ساده می‌شود، پس:

$$\Rightarrow 180 = \frac{26,000}{2X + 14,000} \times 100 \Rightarrow 18 = \frac{260,000}{2X + 14,000}$$

$$\Rightarrow 26X + 252,000 = 260,000 \Rightarrow 26X = 108,000 \Rightarrow X = 4153$$

تذکره می‌توانستیم به جای حل معادله از جای‌گذاری گزینه‌ها استفاده کنیم.

۲ جمعیت فمال ۱۸۰,۰۰۰ نفر می‌باشد و جمعیت بیکار را برای انجام

محاسبات X در نظر می‌گیریم. با توجه به این‌که نرخ بیکاری ۱۲ درصد است، داریم:

$$12 = \frac{X}{180,000} \times 100 \Rightarrow 12 = \frac{X}{1800} \Rightarrow X = 21,600$$

جمعیت بیکار برابر ۲۱,۶۰۰ است که مجموع افراد جویای کار، افراد موقتاً بیکار و منتظر شروع کار از تاریخ مشخص است، پس:

$$21,600 = 19,000 + k + 1600 \Rightarrow k = 1000$$

۲۳) وزن گزینه (۲): مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مفاعیلن مفاعیلن فاعولن
- (۲) فاعولن فاعولن فاعولن
- (۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۲۴) هم‌عنان بودن: کنایه از همراهی

۲۵) گوشه چشم به کسی کردن: کنایه از عنایت و توجه به او

۲۶) همه موارد صحیح است.

۲۷) بررسی آرایه‌ها:

کنایه: «به صد زنجیر بستن» کنایه از به طور کامل گرفتار کردن تشبیه: من به آب

استعاره: سرو استعاره از معشوق

۲۸) بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مورد خطاب بودن سیاهی
- (۲) دویدن اشک
- (۳) این که باد بتواند به مو چنگ بزند

۲۹) بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) پیمانه مجازاً به معنی شراب / هزار مجازاً به معنی مقدار بسیار زیاد
- (۲) نسبت دادن مهربانی به سپهر، تشخیص و استعاره است.
- (۳) «باد به دست کسی ماندن» کنایه از بی‌بهرگی و ناکامی

۳۰) تشبیه: — / استعاره یا ذکر مشبیه: ماه استعاره از معشوق

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: نگارخانه چین به اشک / استعاره با ذکر مشبیه: نگار استعاره از معشوق

(۲) تشبیه: معشوق (غزال) به ترانه غزل شهریار / استعاره با ذکر مشبیه: غزال استعاره از معشوق

(۳) تشبیه: تو به غنچه، من به عندلیب / استعاره با ذکر مشبیه: گلین استعاره از معشوق

۳۱) مفهوم گزینه (۲): دعوت به درویش‌نوازی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناپایداری دنیا و ضرورت عبرت گرفتن از آن

۳۲) مفهوم گزینه (۳): دعوت به خوش‌باشی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: درویش‌نوازی

۳۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): بلاکشی عاشق

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) جان‌فشانی عاشق در راه عشق
- (۲) اغراق در وصف زیبایی معشوق
- (۳) کمال‌بخشی عشق به وجود عاشق

۳۴) مفهوم گزینه (۴): تنهایی و گوشه‌گیری شاعر

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: وحدت وجود

۳۵) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): بی‌اعتباری عقل و

استدلال / تقابل عقل و عشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) توصیف عظمت ممدوح
- (۲) رهایی‌ناپذیری از عشق
- (۳) بی‌همتایی شاعر در عشق‌ورزی و یکتایی معشوق در زیبایی

به کمک نقطه میانگین (۳، ۹۲) و نزدیک‌ترین نقطه به خواسته مسئله که (۸۹، ۵) است، معادله خط تشکیل می‌دهیم:

$$m = \frac{89-92}{5-3} = \frac{-3}{2} = -1.5$$

$$y = mx + b \rightarrow 92 = -1.5(3) + b \Rightarrow b = 99.5$$

$$\Rightarrow y = -1.5x + 99.5$$

حال مقدار $x = 7$ را جای‌گذاری می‌کنیم:

$$y = -1.5(7) + 99.5 = 89.5$$

مفهوم و معنی این

۳۶) تطبیع گزینه (۲):

اَ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ	اِ
نَد	دَا	وَد	بُ	قِل	عَا	غَر	نَد	دَا	وَد	بُ	قِل	عَا	غَر	نَد	دَا	وَد	بُ	قِل
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
نَد	دَا	وَد	بُ	قِل	عَا	غَر	نَد	دَا	وَد	بُ	قِل	عَا	غَر	نَد	دَا	وَد	بُ	قِل
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

۳۷) بی‌قراری: - - - / خیابان: - - - / (فاعولن) / بیگانگی: - - - / (مفعول) / بی‌همگانی: - - - / (مفعولن)

۳۸) نمونه‌های هم‌وزن با ترکیب دو رکن «مستعمل مفعولن» (- - - / - - -)

ابیات غزل‌هایم - از موج چه می‌گویی - خندید به چشمانم - افسوس که می‌بینم - دلدادۀ او بودی - از درد تو می‌سوزم

بررسی وزن سایر ترکیبات:

ای همه خوبی غم تو: مفتعلن مفتعلن / می‌خواستم بمانی: مفعول فاعلاتن (مستعلن فاعولن)

۳۹) تطبیع بیت سؤال:

گَر	هَ	مَ	غَر	غَی	زَ	نَدَ	سَخِیْتُ	گَ	مَ	نَا	بَ	تَیْرَ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
حِیْفَ	بُ	وَدَ	بُ	لُ	لِی	کَیْفَ	هَ	مَ	نَا	بَ	تَیْرَ	اَوْسْتَ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن	مفعولن

در هجای هفتم مصراع اول «نند» بلند محسوب می‌شود، زیرا هجای پایانی نیم‌مصراع وزن دولختی و معادل هجای پایانی است.

۴۰) وزن مشترک مصراع سؤال و گزینه (۳): مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن
- (۲) مفتعلن مفتعلن فاعلن
- (۴) مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

۴۱) وزن مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (= مستعمل مفعولن // مستعمل مفعولن)

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

- (۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل (= مستعمل مستعمل مستعمل فع)
- (۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن (= مستعمل مستعمل مستعمل فع لن)
- (۳) مفعول مفاعیل فاعولن (= مستعمل فاعلاتن فع لن)

۴۲)

اَر	خِیْشَ	بُ	رِیَ	دَمَ	مَنَ	بِیَ	کَا	نَ	شُدَ	دَمَ	بَا	خُدَ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مفعول	مفعول	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفعول	مفعول	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

مناسب ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن (۴۳ - ۳۶):

۲۶) ترجمه کلمات مهم: أنزل: نازل کرد / من السماء: از آسمان /

ماء: آبی را / تصبیخ: می شود، می گردد / الأرض: زمین / فمخضرة: سرسبز

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «ماء» نکره است. «أنزل» فعل متعدی و معلوم است: نازل کرد (نازل شد = نزل). «تصبیح» مضارع است.

۳) «فرو فرستاده شد = أنزل». «تصبیح» مضارع است.

۴) «که» معادلی ندارد. «تصبیح» می شود، می گردد» نادرست ترجمه شده است.

۳۷) ترجمه کلمات مهم: الفعوق: معلول / قد یكون: شاید باشد،

ممکن است باشد / عاجزاً: ناتوان / عن العشی: از راه رفتن / أو: یا / العکلیم:

سخن گفتن / لکنه: اما او / لیس عسجراً: ناتوان نیست / عن التقدّم: از

پیشرفت / و نیل اهدایه: و رسیدن به اهدافش

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «اگرچه» معادلی ندارد. «نیل: رسیدن» قبل از «التقدّم» نیامده است.

۲) دقت کنید «قادر نباشد» معادل آنچه در عبارت عربی آمده، نیست (قد یكون عاجزاً: ممکن است ناتوان باشد). «التقدّم و نیل اهدایه» جمله‌ها آمده است.

۳) «که» نادرست است. «لکنه: اما» ترجمه نشده است.

۲۸) ترجمه کلمات مهم: لن تكون: نخواهد بود / قاذرة علی: قادر

بر / هزیفة: شکست، شکست دادن / اخی: کسی که / یتوکل علی الله: بر

خدایند توکل می کند / یعتیذ علی: تکیه می کند بر / قدراثة: توانایی هایش

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «لن + فعل مضارع» معادل مستقبل منفی است و باید با «نخواه» ترجمه شود. «یتوکل» مضارع است. «قدرات» جمع است.

۲) «لن تكون» نادرست ترجمه شده است.

۳) «توکلش بر خدایند است» ترجمه نادرستی است. «یعتیذ: تکیه دارد» نه «ایمان دارد».

۲۹) ترجمه کلمات مهم: من خصال المؤمنین أنهم: از ویژگی های

مؤمنان این است که آنان / یفکون: آزاد می کنند / الأسری: اسیران را /

یطعمون: غذا می دهند / البغوی: گرسنگان را (جمع جائع) / لن یزودوا:

برنخواهند گرداند / اهدا: احدی را / من عندهم: از پیش خود / خائبا: ناامید

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «اقدام به» معادلی در عبارت ندارد. «لن یزودوا: برنخواهند گرداند» نادرست ترجمه شده است.

۲) «یطعمون: غذا می دهند» نه «سیر می کنند». «لن + فعل مضارع» معادل مستقبل منفی است و باید با فعل کمکی «نخواه» ترجمه شود.

۳) «مؤمنان صفاتی دارند، از جمله» نادرست است و ترجمه عبارت دیگری است. «أحدنا» مفعول است نه فاعل. «لن یزودوا» نادرست ترجمه شده است.

۳۰) ترجمه کلمات مهم: لکلم: صحبت کن / ضغ زفلاجک: با

همکلاسی هایت / لیعلموا: تا بدانند / کیف: چگونه / یمکن لهم: برایشان امکان

پذیر است، می توانند / ان ینخسوا: موفق شوند / ابراهیم الدراسیة:

برنامه های درسی شان

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «یمکن لهم» ترجمه نشده است.

۲) «تا بدانی» کاملاً نادرست است. «توقستند» نادرست است.

۴) «چه باید» کاملاً نادرست است «له» در «لیعلموا» لام امر نیست. «لهم» در «یمکن لهم» ترجمه نشده است.

۲۱) ۲) بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «هذا درش بسیطاً، این، درسی آسان است» نه «این درس آسان بوده».

«لینش بحاجّة: نیاز ندارد» نه «نیازی نداشت».

۳) ترجمه درست: مشکلاتی که در زندگی با تو مواجه می شود، تو را قوی تر می کند

۴) «لا تقنطوا: ناامید نشوید» نه «ناراحت نشوید». «دچار» معادلی ندارد «جسر للنجاح: پلی برای موفقیت است»

۴۲) ۲) اولاً «کان» در این عبارت - هر چند ماضی است - اما باید

مضارع ترجمه شود. هم چنین «العالمین: جهانیان» (دانشمندان = العالمین) ترجمه درست: پیامبر ما (ص) الگویی نیک برای جهانیان است.

۴۳) ۴) «أبا ندانستی» ماضی منفی است و معادلش این دو است: أما

قلیبت، أ لم تعلم (ردّ گزینه ۳). «بندگانش: عباد» (ردّ گزینه های ۱ و ۳). «از

بندگانش: عن عباد» (ردّ گزینه ۲ و ۳). ضمناً در گزینه (۲) «هو الذی: کسی

است که» معادلی در عبارت سؤال ندارد.

گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۴ و ۴۵):

۴۴) ۲) «لا تحب» متعدی است نه لازم (مفعول می پذیرد). ضمناً

«لا»ی آن لای نفی است نه نهی

۴۵) ۳) «المدرسه» اسم فعل ناقص «صارت» است و مرفوعاً

گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات آمده مشخص کن (۴۶ - ۵۰):

۴۶) ۲) «القاتیم» درست است: چون اسم فاعل است و باید بر وزن

«فاعل» باشد.

۴۷) ۴) جمع «أعجوبة: اعجاب / جمع «فتم: پا» اقدم / مفرد

«الأسری»: اسیر.

۴۸) ۲) «مؤمن کم سخن و بزرگار» پیام این عبارت تأکید بر اهمیت

عمل و رفتار و نه گفتار خالی است. گزینه (۷) نیز بر همین پیام تأکید دارد.

۴۹) ۲) «کان: بوده» اگر برای صفات خدانود و قویینی باشد که در

تمامی زمان ها صدق می کند، معنای مضارع می دهد و باید به صورت «است»

ترجمه کنیم. «کان» در گزینه (۲) چنین حالتی دارد: تلاش، عفت اصلی برای

پیشرفت است، پس تلاش کنید

«کان» در سایر گزینه ها فقط مربوط به زمان گذشته است و «بوده» ترجمه

می شود.

۵۰) ۱) «بعض» درست است: چون اسم اصیخ است و مرفوع (ردّ

گزینه های ۳ و ۴). «المؤمنین» درست است: چون مضاف الیه است و مجرور به

پا (ردّ گزینه های ۲ و ۳). «مشهورین» درست است: چون خبر اصیخ است و

منصوب به پا. (ردّ گزینه های (۲) و (۴))

۵۱) ۲) در دوره ایلخانیان به ویژه به دنبال کوشش های علمی و فرهنگی

خواجه نصیرالدین توسی، تشیع در ایران گسترش یافت. او بسیاری از

دانشمندان متواری در برابر هجوم مغولان را به ایران برگرداند و با تجمع

ایشان در مرکز علمی رصدخانه مراغه، زمینه فعالیت های علمی آن ها را هموار

کرد.

توجه: خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی در زمان غازن، تلاش های زیادی برای

انجام اصلاحات در عرصه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام داد.

۵۲) ۳) فنون و شیوه های معماری در عصر ایلخانیان و تیموریان، با

توسعه دانش و خلاقیت معماران زبردست ایرانی، پیشرفت چشمگیری کرد.

۶۳) عوامل مختلفی در انتخاب یک مکان به عنوان پایتخت مؤثرند که برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: داشتن قابلیت‌های محیطی مناسب مانند دسترسی به آب و اراضی حاصلخیز، داشتن جمعیت قابل توجه، در تقاطع راه‌های ارتباطی قرار داشتن، دسترسی آسان به سرتاسر کشور به ویژه مرزها، داشتن قابلیت دفاعی مناسب و دور بودن از مرزها.

۶۴) ۴

وظایف عمده مدیریت کشور

حراست از قلمرو و مرزهای کشور، دفاع در برابر هجوم دشمنان، حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آن‌ها و ...

وضع قوانین و مقررات، رسیدگی به اختلافات، قضاوت خدمات‌رسانی به مردم و راه و تأمین اجتناسی و بهداشت آموزش، خدمات فرهنگی، برقراری نظم و امنیت و ...

رابطه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با سایر کشورها، بستن پیمان‌ها و قراردادهای همکاری با نهادهای بین‌المللی، پشتیبانی از جنگ برقراری صلح و توسعه همکاری‌های تجاری و ...

۶۵) بررسی عبارت‌ها،

الف) نظام سیاسی تک‌ساخت (یکپارچه) ← ایران، فرانسه

ب) نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی ← انگلستان، آذربایجان و عراق

ج) نظام سیاسی فدرال ← استرالیا

۶۶) در قرن نوزدهم، راتزل که پدر علم جغرافیای سیاسی شناخته می‌شود، نظریه «فضای حیاتی» را مطرح کرد.

راتزل می‌گفت اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود، فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین‌های خود برنیایند، نابودی آن‌ها حتمی است. او همچنین برای عامل موقعیت جغرافیایی اهمیت قائل بود و اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد. راتزل از مباحث خود چنین نتیجه می‌گرفت که در کشمکش بر سر قدرت، دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می‌کنند.

۶۷) در سال ۱۳۸۸ با رهنمودهای فرمانده معظم کل قوا، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به یک نیروی دریایی راهبردی تغییر جهت داد.

توجه، نیروی دریایی راهبردی به نیرویی گفته می‌شود که قادر است در محدوده آب‌های عمیق اقیانوسی عملیات انجام دهد؛ به گونه‌ای که بتواند خود را از تهدیدهای روی آب، زیر آب و هوا حفظ کند؛ محدودیتی نیز برای اجرای عملیات در عمق دور دست‌ها نداشته باشد و قادر به حفاظت از منافع ملی کشور در منطقه دریایی باشد.

۶۸) بررسی گزینه‌ها،

۱) تأثیر جغرافیا (موقعیت قرارگیری لهستان) بر قدرت

۲) تأثیر جغرافیا (موقعیت قرارگیری کشورها) بر میزان قدرت آن‌ها

۳) تأثیر جغرافیا (موقعیت قرارگیری عراق) بر سیاست و عملکرد این کشور

۴) تأثیر جغرافیا (موقعیت قرارگیری انگلستان و ژاپن) بر قدرت

۶۹) ۱) شیلی ← کشور طویل اندوژی ← کشور چندتکه

در کشورهای طویل و چندتکه، نظارت حکومت بر همه قسمت‌های کشور و همچنین ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه می‌شود.

۷۰) ۴) همگونی جمعیت از نظر قومی، زبانی و دینی در افزایش قدرت

ملی مؤثر است و هر چه این همگونی بیشتر باشد، قدرت ملی بیشتر است.

۵۲) ۱) چند سال پس از به قدرت رسیدن شاه اسماعیل اول، سلطان سلیم عثمانی با لشکری بزرگ و به قصد نابودی حکومت نوپای صفوی به سوی ایران حرکت کرد. این سپاه علاوه بر قتل عام شیعیان و مریدان طریقت صفوی در آسیای صغیر، در چالدران سپاه ایران را شکست داد و پایتخت صفویان (تبریز) برای مدتی به اشغال عثمانی‌ها درآمد.

۵۳) ۳) همه عبارت‌های داده‌شده درباره وضعیت تعلیم و تربیت و مراکز آموزشی در عصر صفوی صحیح است.

۵۴) ۳) دومین پادشاه صفوی، شاه تهماسب اول است که در فاصله سال‌های ۹۳۰ تا ۹۸۴ قمری قدرت را در دست داشت.

بررسی عبارت‌ها،

تحکیم و تثبیت پایه‌های حکومت صفوی ← شاه تهماسب اول

شکست از بکان ← شاه اسماعیل اول، شاه تهماسب اول و شاه عباس اول

کتابت و تصویرگری شاهنامه ← شاه تهماسب اول

تبدیل اراضی وسیع به املاک خاصه ← شاه عباس اول

پایه‌گذاری مکتب هنری قزوین ← شاه تهماسب اول

۵۶) ۲) بسیاری از محققان و مورخان، عصر شاه عباس اول را عصر اقتدار و شکوفایی سلسله صفوی دانسته‌اند.

از جمله آثار تاریخ‌نگاری مربوط به دوره صفوی، کتاب تاریخ عالم‌آرای عباسی، تألیف اسکندر بیگ منشی مربوط به دوره شاه عباس اول است.

۵۷) ۲) بر اثر جنگ‌های صلیبی، اطلاعات جغرافیایی اروپاییان افزایش یافت و بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه از نو شوکفا شدند و دوباره رونق گرفتند.

۵۸) ۳) پس از انقراض امپراتوری شارلمانی در اوایل قرن ۹م، هرج و مرج اروپا را فرا گرفت و حملات طوایف غیرمتمدن از شرق و شمال موجب گسترش ناامنی شد. پادشاهان به دلیل ناتوانی در تأمین هزینه ارتش، قادر به حفظ اقتدار و امنیت قلمرو خود نبودند. از این‌رو، اربابان (زمین‌داران بزرگ)، از جمله شاهان، درصدد برآمدند قسمت‌هایی از زمین‌ها و املاک خود را در برابر دریافت خدمات نظامی و غیرنظامی به زبردستان و یا اشراف درجه دوم واگذار کنند به این ترتیب سلسله‌مراتبی از ارباب یا فئودال و باجگزار یا واسال به وجود آمد.

۵۹) ۳) در سده‌های نخستین قرون وسطا، پاپ‌ها از طریق همکاری و اتحاد با شاهان و اشراف اروپای غربی، تلاش‌های سیاسی و نظامی امپراتوری بیزانس را برای تسلط بر کلیسای رم، ناکام گذاشتند.

۶۰) ۳) در نیمه دوم قرون وسطا به ویژه بعد از جنگ‌های صلیبی، به سبب رونق شهرهای اروپایی و افزایش ثروت و رشد جمعیت شهری، نیاز به علم و آموزش بیشتر شد.

جغرافیا

۶۱) ۳) الف ← جمعیت (ملت)

ملت، عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن، کشور معنا و مفهوم ندارد. ملت، جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص مستقر شده‌اند و اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی و اقتصادی و آرمان‌های مشترکی دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) سرزمین

۲) حاکمیت

۶۲) ۱) همه عبارت‌های داده‌شده، صحیح هستند.

۷۷) ۱ انقلاب‌های آزادی‌بخش، اغلب با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند انقلاب‌های آزادی‌بخش در چارچوب نظریه‌ها و مکاتب چپ شکل می‌گرفتند که برای حل بحران‌های جهان غرب به وجود آمده بودند. این انقلاب‌ها در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگران مستقیم غرب موفق می‌شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند و به همین سبب، استعمار با دست کارگران این انقلاب‌ها در چهره استعمار نو بازی‌گشت.

۷۸) ۴ در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا به وجود آمد که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت.

۷۹) ۱ ویژگی فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی، اصلاح رفتار حاکمان با ساختار حکومت است و نمونه تاریخی آن جنبش تنباکو است. ویژگی انقلاب اجتماعی، تغییر ساختار سیاسی است که جنبش عدالتخانه و انقلاب مشروطه، نمونه تاریخی آن است.

همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه از ویژگی‌های مقاومت منفی است و تدوین رساله‌های جهادیه، نمونه تاریخی آن است.

۸۰) ۳ انقلاب اسلامی، بازگشت مردم ایران به حرکت ناممکنی بود که در مشروطه آغاز کرده بودند.

قرن بیستم را قرن انقلاب‌های آزادی‌بخش می‌دانند در این قرن، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش در بسیاری از کشورهای جهان سوم در آفریقا، آسیای جنوب شرقی و آمریکای لاتین شکل گرفتند.

انقلاب اسلامی ایران، به هیچ‌یک از دو بلوک وابستگی نداشت و از آغاز، جهت‌گیری ضد آمریکایی و ضد صهیونیستی و ضد مارکسیستی خود را اعلان کرد.

امام خمینی (ره) به عنوان یک مرجع دینی، مردم و عالمان را از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز بازگرداند. این فعالیت رقابت‌آمیز، با اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه آغاز شد ولی در حد یک حرکت اصلاحی نماند.

فلسفه

۸۱) ۴ فیلسوفان مسلمان که البته بیشتر آنان در سرزمین ما زندگی می‌کردند، با استفاده از آن‌چه از افلاطون و ارسطو و پیروان آن دو به دستشان رسیده بود و نیز با الهام از آموزه‌های دینی خود، در توضیح و تبیین حقیقت انسان، قدم‌های بلندی برداشتند و آثاری از خود باقی گذاشتند که شایسته قدرانی است. پس می‌توان گفت که از آن جایی که بحث فیلسوفان مسلمان درباره انسان یک بحث فلسفی است لذا بیشتر با استفاده از آن‌چه از افلاطون و ارسطو و پیروان آن دو به دستشان رسیده بود، به تبیین حقیقت انسان می‌پرداختند.

۸۲) ۲ فیلسوفان مسلمان و به خصوص فارابی، ابن‌سینا، خواجه‌نصیر، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا، سبزواری و نیز بسیاری از فیلسوفان مسلمان دوره معاصر تأکید می‌کنند که نمی‌توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای وی ویژگی‌هایی متعالی و ارزشمند مانند آزادی، کرامت انسانی، نوع‌دوستی و فضائی از این قبیل قائل شد.

پروسی سایر گزینه‌ها

۱ و ۳) کتاب آسمانی (قرآن) انسان را موجودی جاویدان، جانشین خدا در زمین و مسجود فرشتگان محسوب کرده که آسمان‌ها و زمین را خداوند برای او آفریده و آماده ساخته است.

۴) این سخن ابن‌سیناست که می‌گوید روح انسان یک موجود ماوراءطبیعی است که در مرحله جنینی کامل، به بدن تعلق می‌یابد و تا پایان حیات زمینی، بدن را همراهی می‌کند.

۷۱) ۴ حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت. استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر و عمل کردن مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌ساخت و مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می‌کرد.

منورالفکران غربگرا، در نهایت با حمایت کشورهای غربی، در جوامع خود، حکومت‌های سکولار تشکیل دادند.

۷۲) ۲ حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، اصلاحات امیرکبیر و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران و اقدامات سیدجمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌هایی از این حرکت‌ها در جهان اسلام است.

نخستین بیدارگران اسلامی، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.

۷۳) ۳ ویژگی مشترک (شبهت) این است که منورالفکران غربگرا همانند بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

تفاوت آن‌ها در این بود که نخستین بیدارگران اسلامی، بیداری را در بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند اما منورالفکران، بیداری را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند بلکه آن را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.

۷۴) ۲ منورالفکران غربگرا، مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و این دولت‌ها به کمک آنان توانستند از موفقیت بیدارگران اسلامی، جلوگیری کنند. برخی از روشنفکران چپ (نسل دوم روشنفکران) آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند؛ حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند.

نخستین بیدارگران اسلامی، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند آن‌ها خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.

مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غربگرا بی‌معنا یا منفور بود.

۷۵) ۳ حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ (در کشورهای اسلامی) در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود که برخی از آنان، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند.

نخبگان غربگرای که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. این گروه، تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی بودند.

۷۶) ۲ جنبش عدالتخانه فقط به دنبال اصلاح کار یا رفتار خاصی از پادشاه نبود بلکه اصلاح شیوه زمامداری او را هدف قرار داده بود. رهبران دینی پس از شکست در مشروطه، از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی بازگشتند.

از نظر منورالفکران مشروطه‌خواه، مجلس محلی بود که در آن، قوانین نه بر پایه احکام اسلام، بلکه براساس اراده و خواست بشر تنظیم و تدوین می‌شد. جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است. این تجربه موفق، فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به «جنبش عدالتخانه» منجر شد.

۸۳ ۴ از نظر حکمت متعالیه، روح انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند. ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد.
پروسی سایر گزینه‌ها:

۱) ابن سینا برای توصیف بی‌قراری و کوشش روح برای رسیدن به جایگاه اصلی‌اش، شعری به زبان عربی سرود و وضعیت روح را با بیانی تمثیلی، در آن شرح داد. این مطالب با بیت مذکور سازگار است.
 ۲) سهروردی، نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن جاست. این مطلب با بیت مذکور تطابق دارد.
 ۳) ابن سینا هم چون عارفان برای روح جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت قائل شد. این مطلب با بیت مذکور مطابقت دارد.

۸۴ ۳ ابن سینا معتقد است که وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله‌ای رسید که صاحب همه اندام‌های بدنی شده، خداوند روح انسانی را به آن عطا می‌کند.
پروسی سایر گزینه‌ها:

۱) از نظر حکمت متعالیه، ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد.
 ۲ و ۴) از نظر ملاصدرا روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند، بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که روح باطن بدن است بنابراین، هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد؛ بطور مثال، بدن بیمار، روح را هم کسل و بیمار می‌کند و بدن شاداب به روح هم شادابی می‌بخشد هم‌چنین روح با نشاط، جسم را به فعالیت و کار می‌کشانند و روح افسرده، جسم را زمین‌گیر می‌کند.

۸۵ ۱ سهروردی عقیده داشت که نفس انسان، همان جنبه نورانی وجود و جسم و بدن او، همان جنبه ظلمانی اوست. این نفس، اگر نورانیست بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند. او می‌گفت خدا یا همان نورالانوار، مشرق عالم است و از خداست که انوار بعدی طلوع می‌کنند. آن‌جا که نور وجود به پایین‌ترین حد خود می‌رسد، مغرب عالم قرار گرفته است.
پروسی سایر گزینه‌ها:

۲) از نظر سهروردی، نفس می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.
 ۳) سهروردی، نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن جاست.
 ۴) از نظر سهروردی، جنبه نورانی انسان، همان نفس اوست. پس «برقراری ارتباط بین جنبه نورانی وجود و جنبه ظلمانی انسان از طریق نفس» غلط و بی‌معنی است.

۸۶ ۱ **پروسی گزینه‌ها:**
 ۱) ملاصدرا معتقد است که روح، چیزی ضمیمه‌شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است. پس عبارت گزینه (۱) با نظر وی سازگار است؛ زیرا از نظر حکمت متعالیه، روح انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند. ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد. مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می‌گذرد و به انسان می‌رسد، ظرفیتی بی‌پایان پیدا می‌کند و به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود.
 ۲) از نظر ملاصدرا، روح، چیزی ضمیمه‌شده (اضافه) به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

۳) از نظر ملاصدرا، روح باطن بدن است نه درون بدن.
 ۴) از نظر ملاصدرا هر اتفاقی در روح بیفتد در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد بر روح تأثیر می‌گذارد نه این‌که روح یا بدن خیردر می‌شوند.

۸۷ ۱ **پروسی سایر گزینه‌ها:**
 انسان با مفهوم «اخلاق» آشناست و می‌تواند خوب و بد اخلاقی را درک کند. همین مسئله را می‌توان یکی از وجوه تمایز انسان از سایر موجودات دانست. این ویژگی آن قدر مهم است که برخی متفکران انسان را براساس همین ویژگی تعریف کرده و گفتند انسان موجودی است اخلاقی که خوبی و بدی را درک می‌کند و کارهایی براساس این درک انجام می‌دهد.
 ارسطو در تعریف انسان گفته بود «انسان حیوانی است ناطق» اما یکی از تعریف‌هایی که بعد از ارسطو انجام شد همین تعریف انسان براساس مفهوم اخلاق است.

۸۸ ۱ یکی از مسائل مورد توجه فلاسفه تفاوت این دو دسته کار است (یعنی تفاوت بین افعال طبیعی و فعل اخلاقی). پرسش اصلی این است که چه ویژگی‌هایی در افعال دسته نخست وجود دارد که باعث می‌شود که آن‌ها را «فعل طبیعی» بنامیم؟ در مورد دسته دوم چطور؟ چه ویژگی‌هایی این قبیل کارها را به «فعل اخلاقی» تبدیل کرده است؟ پس فلاسفه ابتدا به تفاوت ویژگی‌های اصلی فعل اخلاقی و افعال طبیعی پرداخته سپس این سؤالات را مطرح می‌کنند که اساساً معیار فعل اخلاقی چیست و از کجا نشئت می‌گیرد؟ چرا قواعد اخلاقی مورد قبول عموم وضع می‌شوند؟ آیا هر کس می‌تواند مطلق سلیقه و دیدگاه خود قاعده اخلاقی وضع کند و از دیگران بخواهد آن را رعایت نمایند؟ آیا اصول اخلاقی بسته به تحول و تفاوت فرهنگ‌ها و جوامع، متغیر و متفاوتند؟

۸۹ ۲ یکی از مسائل مورد توجه فلاسفه تفاوت این دو دسته کار است (یعنی تفاوت بین افعال طبیعی و فعل اخلاقی). پرسش اصلی این است که چه ویژگی‌هایی در افعال دسته نخست وجود دارد که باعث می‌شود که آن‌ها را «فعل طبیعی» بنامیم؟ در مورد دسته دوم چطور؟ چه ویژگی‌هایی این قبیل کارها را به «فعل اخلاقی» تبدیل کرده است؟ اساساً معیار فعل اخلاقی چیست و از کجا نشئت می‌گیرد؟ پس می‌توان گفت که یکی از بحث‌های فلسفه اخلاق، تبیین «فعل اخلاقی» و «فعل طبیعی» و بیان تفاوت و ارتباط میان آن‌ها است.
پروسی سایر گزینه‌ها:

۱) یکی از مسائل مورد توجه فلاسفه، تبیین پاسخ این پرسش اصلی است که «فعل اخلاقی» و «فعل طبیعی» چه ویژگی‌های مخصوص به خود دارند؟
 ۲) «فلسفه اخلاق» یکی از بخش‌های فلسفه است و نه علم اخلاق، اخلاق در زمره دانش‌های خاص قرار می‌گیرد.
 ۳) فلسفه اخلاق، به بررسی اصول و مبانی اخلاق می‌پردازد و به تبیین اصول و معیار خوب و بد فعل اخلاقی، زندگی اجتماعی است بلکه این فیلسوفان طبیعت‌گرا و ماتریالیست و عموم کسانی که بعد روحی و معنوی را باور ندارند می‌گویند امری مانند صلح و عدالت و امتحان در واقع ارزش حقیقی ندارند و حقیقتاً فضیلت شمرده نمی‌شوند، اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری هستند و منفعت افراد در رعایت آن‌هاست، باید آن‌ها را مراعات کرد.

۹۰ ۲ **پروسی سایر گزینه‌ها:**
 کارهایی که انسان آن‌ها را برای رفع نیازهای خود انجام می‌دهد از قبیل خرید مایحتاج روزانه، داشتن شغل برای کسب درآمد، استراحت، آشپزی، ورزش و تفریح این قبیل کارها را «فعل طبیعی» می‌نامند دسته دیگر کارهایی هستند که مورد ستایش و تحسین یا مورد سرزنش و توبیخ قرار می‌گیرند مانند احسان، گذشت، ایثار، وفاداری و مبارزه با ظلم و ناپравیری. این قبیل کارها را «فعل اخلاقی» می‌گویند.

۹۶. ۴) توماس هابز می‌گوید: هرگاه انسانی بخواهد در برابر دیگران آزادی زیادی داشته باشد، باید به دیگران هم حق بدهد که در برابر او به همان میزان آزاد باشند. بنابراین دیدگاه، انسان از زمانی که دریافته نفع او در گرو نفع دیگران است، قواعد اخلاقی را ابداع کرده و مثلاً گفته است: باید با دیگران راستگویی پیشه کرد و باید با دیگران به عدل رفتار نمود. بر این اساس اموری مانند صداقت، عدالت و امانت‌داری در واقع ارزش حقیقی ندارند و حقیقتاً فضیلت شمرده نمی‌شوند، اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری هستند و منفعت افراد در رعایت آن‌هاست، باید آن‌ها را مراعات کرد.

۹۵. ۲) علت انجام ردایل اخلاقی این است که گاه میان فضیلت‌ها و منافع و تمایلات مادی و حیوانی انسان تلاقی پیدا می‌شود؛ در چنین شرایطی اگر تمایلات حیوانی و مادی قوی باشند، انسان را به سوی خود می‌کشاند و مانع رسیدن او به فضیلت‌ها می‌شوند و حتی او را به سوی ردیلت‌ها سوق می‌دهند.

روان‌شناسی

۹۶. ۳) در هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۴) عامل روان‌شناختی پیامد بیماری جسمانی است، اما در گزینه (۳) متغیر روان‌شناختی موجب ایجاد بیماری جسمی شده است.

۹۷. ۱) یأس و ناامیدی ← هیجانی

میگرن (نوعی سردرد) ← جسمانی

قضاوت ← شناختی

۹۸. ۴) نمره ۷۷ ← خیلی آسیب‌پذیر و نیاز به مراقبت ویژه

۲۰ نمره کم‌تر یعنی ۵۷ (بین ۵۰ تا ۷۰) ← جداً آسیب‌پذیر

۹۹. ۲) بررسی عبارات‌های نادرست.

- روان‌شناسی سلامت، از یافته‌های روان‌شناسی برای درمان بیماری‌های جسمی بهره می‌برد.

- واکنش‌های رفتاری و شناختی در فشار روانی مثبت ارتقا می‌یابد.

۱۰۰. ۳) فشار روانی، روبه‌رو شدن با تغییر در زندگی است.

۱۰۱. ۴) بین شناخت و رفتار تناقض دارد ← ناهماهنگی شناختی

فرد بین تلاش و نتیجه خود رابطه نمی‌بیند ← درماندگی آموخته‌شده

فرد از اسناد درونی، قابل کنترل و ناپایدار استفاده کرده است.

۱۰۲. ۱) بررسی عبارات‌های نادرست.

- حرکت در مسیر دستیابی به هدف، نیز نوعی موفقیت تلقی می‌شود.

- مورد حمایت اجتماعی قرار نگرفتن از عوامل بیرونی شکل‌گیری باورهای غلط است.

۱۰۳. ۴) کمک به نیازمندان برای کسب رضایت خلق و دیگران انگیزه بیرونی است، نه درونی.

۱۰۴. ۴) اسناد می‌تواند مثبت یا منفی باشد.

ناهماهنگی شناختی و درماندگی آموخته‌شده، اساساً منفی هستند.

اراده تماماً مثبت است.

۱۰۵. ۴) هر نگرش دارای عناصر شناختی، احساسی و آمادگی برای

عمل است.

۹۱. ۲) کارهای انسان را به طور کلی به دو دسته می‌توان تقسیم کرد: کارهایی که انسان آن‌ها را برای رفع نیازهای خود انجام می‌دهد، از قبیل خرید مایحتاج روزانه، داشتن شغل برای کسب درآمد، استراحت، آشپزی، ورزش و تفریح. این قبیل کارها را «فعل طبیعی» می‌نامند. دسته دیگر کارهایی هستند که مورد ستایش و تحسین یا مورد سرزنش و تلبیح قرار می‌گیرند؛ مانند احسان، گذشت، ایثار، وفاداری و مبارزه با ظلم و نابرابری. این قبیل کارها را «فعل اخلاقی» می‌گویند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) ورزش کردن به منظور رفع نیازهای خود انجام می‌شود و بنابراین فعلی طبیعی است.

۲) در افعال طبیعی، منافع و نیازهای افراد جلب می‌شود. مثلاً فرد از استراحت یا ورزش کردن، هدف خاصی را دنبال می‌کند.

۴) اطعام خود در زمره افعال طبیعی است.

۹۲. ۳) به عقیده افلاطون، انسانی که آراسته به چهار فضیلت

«حکمت»، «خویشتن‌داری»، «شجاعت» و «عدالت» است، نیک‌بخت است؛

این معیار میان همه انسان‌ها مشترک و ثابت است و با گذشت زمان تغییر نمی‌کند. از نظر ارسطو نیز اگر قوای وجودی در خط اعتدال باشند، انسان به

سعادت می‌رسد. ارسطو نیز معتقد است این معیار، مشترک میان همه انسان‌هاست و عقل هر انسانی این اعتدال را درک می‌کند و آن را به عنوان امری درست می‌پذیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱ و ۲) از نظر افلاطون، در صورتی عمل انسان در جهت سعادت است که بنا به فرمان و راهنمایی عقل انجام پذیرد. یعنی قوه غضب و قوه شهوت، تحت

کنترل و حکومت عقل باشند و با راهنمایی عقل عمل کنند. ارسطو نیز معتقد است که اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود، انسان به اعتدال در قوا می‌رسد و

همین اعتدال، عامل سعادت و نیک‌بختی انسان است.

۴) از نظر ارسطو، فضیلت اخلاقی از حد اعتدال ناشی می‌شود.

۹۳. ۴) افلاطون و ارسطو و فیلسوفان مسلمان برخلاف فیلسوفان

طبیعت‌گرا و ماتریالیست و عموم کسانی که بُعد روحی و معنوی را باور ندارند، عقل را منبع شناخت فضیلت‌ها و ردیلت‌ها می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱ و ۳) فیلسوفان طبیعت‌گرا و ماتریالیست و عموم کسانی که بُعد روحی و معنوی را باور ندارند، ریشه‌های فعل اخلاقی را در همان رفتار طبیعی انسان

جست‌وجو می‌کنند. از نظر این دسته از فلاسفه، گروه انسان، مانند سایر موجودات، هر کاری را برای منافع طبیعی خود انجام می‌دهد. بنابراین «خوب» و «بد» عناوینی هستند که خود ما به هر کار می‌دهیم، بسته به این‌که آن کار

به سودمان باشد یا به ضررمان. (این عبارات‌ها نشان می‌دهد که خاستگاه اخلاق سرشت انسان نیست و فضائل اخلاقی، هیچ ارزش ذاتی ندارند.)

۲) از نظر فیلسوفان طبیعت‌گرا از آن‌جا که انسان زندگی اجتماعی دارد، ناگزیر است منفعت دیگران را نیز رعایت کند؛ زیرا در غیر این صورت، منفعت خودش

نیز حفظ نمی‌شود. بنابراین دیدگاه، انسان از زمانی که دریافته نفع او در گرو نفع دیگران است، قواعد اخلاقی را ابداع کرده (یعنی ضرورت تأسیس اخلاق از

غرایز اجتماعی آمده است) و مثلاً گفته است: باید با دیگران راستگویی پیشه کرد و باید با دیگران به عدل رفتار نمود. بر این اساس اموری مانند صداقت،

عدالت و امانت‌داری در واقع ارزش حقیقی ندارند و حقیقتاً فضیلت شمرده نمی‌شوند، اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری هستند و منفعت افراد در

رعایت آن‌هاست، باید آن‌ها را مراعات کرد.